

3/5/2011

**CONTRACT
WERKSTUK**

DE EIGEN KRACHT VAN JONGE OUDERS EN HUN SOCIAAL NETWERK

Praktijk Gericht Onderzoek | Nynke Laagland

De Eigen kracht van Jonge Ouders en hun Sociaal Netwerk

Nynke Laagland

Studentnummer: 71038
Organisatie: Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'
Projectcoördinator: A. Kramer-Oostra
CWS Begeleider: G. J. Schaaphok

Mei 2011
Sociaal Pedagogische Hulpverlening Voltijd
Stenden Hogeschool Leeuwarden

Voorwoord

Voor u ligt het rapport van het onderzoek dat ik de afgelopen tijd, tijdens mijn stage op het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders', heb uitgevoerd. Dit onderzoek is geschreven in het kader van mijn opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Stenden hogeschool Leeuwarden.

Het onderzoek richt zich op het inzetten van Eigen-kracht conferenties binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Deze richting is ontstaan vanuit de wens van de overheid meer vraaggericht te werken en de wens van het Ontmoetingscentrum meer systeemgericht te gaan werken. Wat kunnen Eigen-kracht conferenties betekenen in combinatie met systeemgericht werken?

*Samenwerken, samen delen,
het is volledig in elkaar verweven
Een bepaalde werkstijl en een manier van leven*

*Gezamenlijk kansen zien en voor het beste gaan
Een kans om samen in alle tijden sterk te staan*

*Elkaar versterken is waar het eigenlijk om gaat
Een kracht die daardoor vanzelf ontstaat*

*Samenwerken, het is iets wat steeds weer verrast
Een werk- en levenswijze dat volledig bij mij past!*

Hoekstra-Veenstra, E. (2010)

Mijn dank gaat uit naar iedereen die mij heeft ondersteund bij de ontwikkeling van dit onderzoeksverslag. Mijn begeleiders wil ik bedanken voor hun feedback op alle onderdelen van dit onderzoek.

In het bijzonder wil ik nog mijn vriend, studiegenoten en collega's van het Ontmoetingscentrum noemen, voor hun positieve manier van meedenken en hun kritische blik. Bedankt daarvoor!

Leeuwarden, mei 2011.
Nynke Laagland

Inhoud

Samenvatting	1
Inleiding	2
Aanleiding van het onderzoek	2
Vraagstelling, deelvragen en doelstelling	3
Inhoudelijke oriëntatie	4
Structuur CWS	5
1. Onderzoeksopzet	6
1.1 Type onderzoek	6
1.2 Onderzoeksmethoden	6
2. Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'	8
2.1 Het Ontmoetingscentrum	8
2.2 Visie en missie van het Ontmoetingscentrum	9
2.3 De methodiek	9
2.3.1 Oplossingsgericht werken	10
2.3.2 Systeemgericht werken	10
2.3.3 Empowerment	11
2.4 Deelconclusie	11
3. Sociale steun en betrokkenheid	12
3.1 Definiëring sociale steun en betrokkenheid	12
3.2 Sociaal netwerk	13
3.3 Deelconclusie	14
4. Eigen-kracht	15
4.1 Eigen-kracht conferenties	15
4.1.1 Oorsprong Eigen-kracht 'Family Group Conference'	15
4.1.2 Wat is Eigen-kracht	16
4.1.3 De uitvoering van Eigen-kracht conferenties	18
4.1.4 De effecten en waarden van Eigen-kracht conferenties	20
4.2 Deelconclusie	21
5. Field research	22
5.1 Respondenten	22
5.2 Uitkomsten enquêtes jonge ouders	22
5.3 Uitkomsten interview Regiomanager Eigen-kracht	27
5.4 Uitkomsten enquêtes medewerkers Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'	28
6. Analyse	30
6.1 Deelconclusie	32
7. Conclusies en aanbevelingen	33
7.1 Conclusies	33
7.2 Aanbevelingen	35

7.3 Discussie	36
7.4 Eigen visie	36
8. Literatuurlijst	38

Bijlagen

Bijlage 1 Enquête jonge ouders

Bijlage 2 Interview medewerkers ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Bijlage 3 Interview Regiomanager R. Boomsma

Bijlage 4 Ecogram

Bijlage 5 Vooraankondiging en programma symposium Eigen-kracht

Samenvatting

Dit rapport is het resultaat van een onderzoek gericht op de methode Eigen-kracht conferenties en tevens op het sociaal netwerk van de jonge ouders. Aanleiding van dit onderzoek is de wens van het Ontmoetingscentrum meer systeemgericht te gaan werken en de wens van de overheid meer vraaggericht te werken, waarbij de cliënt centraal staat. Van hieruit is de vraag ontstaan Eigen-kracht conferenties in te gaan zetten. De onderzoeksvraag is als volgt geformuleerd:

'Op welke methodische wijze kunnen Eigen-kracht conferenties, binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders', toegepast worden ten behoeve van sociale steun en betrokkenheid van de omgeving van de jonge ouders?'

Uitgegaan was van een ontwikkelingsonderzoek. De opzet was om een nieuwe werkwijze tot stand te brengen vanuit een bestaande situatie. Maar in de loop van het onderzoek zijn nieuwe inzichten verkregen waaruit is gebleken dat een ontwikkelingsonderzoek niet reëel is. Het bleek niet haalbaar om een Eigen-kracht conferentie uit te gaan voeren tijdens dit onderzoek. Het onderzoek kreeg zo meer het karakter van een behoefte onderzoek. De behoeftes van jonge ouders op het gebied van het sociaal netwerk zijn in kaart gebracht en de wensen omtrent het inzetten van Eigen-kracht conferenties zijn duidelijk geworden. Dit door middel van desk- en fieldresearch.

Het Ontmoetingscentrum wil jonge ouders een positief toekomstperspectief bieden en de kracht, zelfredzaamheid en ontwikkelingskansen van de jonge ouder en het kind vergroten.

De basis van het Ontmoetingscentrum wordt gevormd door oplossingsgericht werken, systeem gericht werken en empowerment. Om nog meer het systeem van de jonge ouders te betrekken wil het Ontmoetingscentrum Eigen-kracht conferenties in gaan zetten.

Eigen-kracht is een besluitvormingsmodel dat gezinnen en families in staat stelt problemen zelf op te lossen door middel van een gezamenlijk opgesteld plan. Het gezin neemt verantwoordelijkheid en houdt op deze manier de eigen regie. Gezinnen leren op eigen kracht, met hulp van het netwerk, het probleem op te lossen. Tevens wordt het netwerk rondom een gezin op deze manier vergroot.

Het doel van het Ontmoetingscentrum om Eigen-kracht in te voeren is: Door het netwerk van de jonge ouders te activeren zijn deelnemers intrinsiek gemotiveerd om een bepaald doel te bereiken en/of problemen op te lossen.

Uit dit onderzoek blijkt dat Eigen-kracht conferenties goed aansluiten bij de huidige methodiek en uitgangspunten van het Ontmoetingscentrum: uitgaan van krachten en eigen mogelijkheden. Tevens sluit Eigen-kracht ook aan bij de wensen en behoeften van de jonge ouders. De jonge ouders geven aan dat zij iemand nodig hebben waar zij terecht kunnen voor advies en praktische hulp, maar ook iemand die aangeeft trots op ze te zijn. De jonge ouder is dan beter in staat de rol als ouder op zich te nemen, omdat het zelfvertrouwen dan wordt vergroot. Met Eigen-kracht conferenties kan het sociale netwerk vergroot worden. De belangrijkste waarden zijn: vrijheid, verantwoordelijkheid, samenredzaamheid, empowerment, verbinding van sociale relaties en een verbetering van de situatie voor het kind. Met Eigen-kracht wordt ook aan gesloten bij de wens van de overheid meer vraaggericht te werken.

De zelfredzaamheid en zelfzorg van een systeem wordt gestimuleerd en vergroot. Dit model geeft een stem aan alle burgers!

Inleiding

Dit Contractwerkstuk is het resultaat van een onderzoek gericht op de methode Eigen-kracht conferenties en tevens op het sociaal netwerk van de jonge ouders. Het bevat een onderzoek naar de mogelijkheden om deze methode te implementeren binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders', ten behoeve van sociale steun en betrokkenheid van de omgeving van de jonge ouders.

Aanleiding van het onderzoek

De overheid wil landelijk Eigen-kracht conferenties in gaan zetten. Dit naar aanleiding van het inwerking treden van de nieuwe Wet. Op 1 januari 2005 is de Wet op de jeugdzorg opgestart. De cliënt en zijn hulpvraag staan centraal in deze Wet. In de nieuwe Wet staan de volgende doelstellingen beschreven:

- *Met de nieuwe Wet op de jeugdzorg wil de overheid beter luisteren naar de werkelijke behoefte van jongere en diens opvoeder*
- *Met de nieuwe Wet op de Jeugdzorg wil de overheid meer cliëntgericht werken.*¹

De wensen van de overheid hebben dus te maken met vraaggericht werken waarbij beter geluisterd wordt naar wat de cliënt werkelijk nodig denkt te hebben. Daardoor wordt de toegang tot hulp transparanter gemaakt.

Op basis van deze doelen wil de overheid Eigen-kracht conferenties op landelijk niveau in gaan voeren.

Onder Eigen-kracht conferenties wordt het volgende verstaan² :

"Bij een plotselinge verandering of een ingewikkelde situatie kan Eigen-kracht uitkomst bieden. Een Eigen-kracht conferentie is een methode die het mogelijk maakt een probleem binnen een gezin op te lossen, door middel van de krachten van elk lid van het sociaal netwerk. De betrokkenen, de familie, vrienden en/of bekenden brengen hun krachten bij elkaar, overleggen samen en maken een toekomstplan." (Eigen kracht Centrale)

Eigen-kracht conferenties maken het inzichtelijk wat er precies aan de hulpverlening wordt gevraagd door het gezin, om het eigen gemaakte plan te laten slagen. Eigen-kracht kan snel en doeltreffend praktische hulp organiseren.³ De overheid wil met het invoeren van Eigen-kracht conferenties het empowerment van de cliënt versterken.

---

¹ Nederlands jeugd instituut. (z.j.). *Kennis over Jeugd en gezin: Landelijk beleid*. Geraadpleegd op 12 januari, 2011, van <http://www.nji.nl/eCache/DEF/35/251.html>

² Eigen kracht Centrale, (z.j.). *Informatie over Eigen-kracht conferenties: Samen een plan maken.. samen beslissen*. Folder van de Eigen Kracht Centrale. Zwolle: EKC.

³ Weeda-Hageman, J. (2004). *Wat is de kracht van Eigen Kracht?: werkwijze, resultaten en waarden van een nieuw concept van zorg in Nederland*. Leiden: Universiteit voor Humanistiek.

Binnen het Ontmoetingscentrum worden er een aantal onderzoeken verricht. En ook kwam daar de vraag van de provinciale overheid binnen over de mogelijkheid om Eigen-kracht conferenties in te gaan voeren.

Wanneer het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' deze conferenties gaat invoeren zullen zij daarvoor subsidie krijgen. Wat het Ontmoetingscentrum financieel kan ondersteunen.

Echter, niet alleen vanuit de overheid is er vraag naar het inzetten van Eigen-kracht conferenties, ook vanuit het Ontmoetingscentrum spelen er een aantal factoren.

De meeste jonge ouders redden het prima, met steun van hun partner en/of familie. Maar niet iedereen krijgt deze steun. Er zijn ook jonge ouders die wel degelijk hulp nodig hebben van anderen. Zij kunnen het niet alleen redden. De problemen die voorkomen zijn vaak te herleiden aan het feit dat de jonge vrouw/man in een sociaal isolement kan raken. Een sociaal netwerk is daarom van belang om de jongere uit dit isolement te laten. Het is van belang dat de jonge ouder iemand heeft om op terug te vallen, iemand waar hij/zij terecht kan met twijfels en vragen. Iemand die er voor ze is.

Het Ontmoetingscentrum werkt met de methodiek van het FIOM, waarin het oplossingsgericht- en systeemgericht werken naar voren komt. Maar op dit moment is de inzet van het systeem van de jonge ouder te weinig zichtbaar. Het sociaal netwerk wordt niet of nauwelijks ingezet. De partner van de jonge ouder, die het Ontmoetingscentrum bezoekt, wordt wel betrokken bij de coaching en ondersteuning. Maar het sociaal netwerk bestaat uit meer mensen dan alleen de partner. Het Ontmoetingscentrum zou graag willen zien hoe het netwerk meer betrokken kan worden.

Het doel van het Ontmoetingscentrum om Eigen-kracht in te voeren is: Door het netwerk van de jonge ouders te activeren zijn deelnemers intrinsiek gemotiveerd om een bepaald doel te bereiken en/of problemen op te lossen.

Zowel de overheid als het Ontmoetingscentrum, zien het nut er dus van in om het sociaal netwerk van de jonge ouders te betrekken bij hulp en ondersteuning.

Vraagstelling, deelvragen en doelstelling

Op grond van bovenstaande informatie is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

'Op welke methodische wijze kunnen Eigen-kracht conferenties, binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders', toegepast worden ten behoeve van sociale steun en betrokkenheid van de omgeving van de jonge ouders?'

De vraagstelling is onderzocht op micro-, meso- en macroniveau:

Microniveau: het uitgangspunt is hier het belang van ondersteuning van het sociaal netwerk voor de jonge ouders;

Mesoniveau: het uitgangspunt is hier het uitbreiden van het sociale netwerk van de jonge ouders en de vraag van de overheid om binnen het Ontmoetingscentrum de Eigen-kracht conferenties toe te passen;

Macroniveau: het uitgangspunt is hier de wens van de overheid meer vraaggericht te werken.

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden, zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. Wat is de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum?
2. Wat wordt in dit onderzoek onder sociale steun en betrokkenheid verstaan en welke vormen zijn er?
3. Wat zijn Eigen-kracht conferenties?
4. Op welke theorie is Eigen-kracht gebaseerd?
5. Wat is de waarde van Eigen-kracht conferenties?
6. Wat zijn de verwachtingen van de medewerkers van het Ontmoetingscentrum ten behoeve van Eigen-kracht?
7. Wat hebben de werknemers binnen het Ontmoetingscentrum nodig om Eigen-kracht conferenties toe te passen?
8. Wat zijn de ervaringen van jonge ouders met betrekking tot het inzetten van het sociale netwerk en hoe ervaren de jonge ouders de steun van hun sociaal netwerk?
9. Wat hebben de jonge ouders nodig op het gebied van sociale steun en betrokkenheid?

Doelstelling van het onderzoek :

- Het is duidelijk op welke wijze Eigen-kracht conferenties geïntegreerd kunnen worden binnen de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum.

Inhoudelijke oriëntatie

Voorafgaand aan het onderzoek ben ik gaan kijken wat voor informatie er is op het gebied van Eigen-kracht conferenties. Na de oriëntatie is de vraagstelling geformuleerd en zijn deelvragen opgezet voor de desk- en fieldresearch. Echter, voordat de vraagstelling definitief werd heb ik ook gekeken naar de motivatie van de overheid om landelijk het gebruik van Eigen-kracht conferenties in te zetten. Door dit te onderzoeken kon de aanleiding van het onderzoek geformuleerd worden.

Om tot een goed resultaat te komen was het van belang om de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum te beschrijven. Dit heb ik gedaan door de literatuur over de methodiek van de organisatie op te vragen en te bestuderen.

Er is informatie verzameld om de begrippen sociale steun en betrokkenheid te kunnen definiëren.

Nog een belangrijk onderdeel was het in kaart brengen van de wensen van de jonge ouder omtrent het sociaal netwerk. Door interviews en enquêtes af te nemen kon dit worden bereikt.

De methodiek map van het FIOM , het projectplan van A. Kramer-Oostra en informatie van de Eigen-kracht centrale heb ik gebruikt, in de beginfase van het CWS. Ik heb bepaalde stukken uit de theorie kunnen halen en kunnen verwerken in mijn CWS. Vervolgens ik met kennis van het onderwerp interviews en enquêtes af kunnen nemen met medewerkers van het Ontmoetingscentrum, medewerkers van Eigen-kracht en de jonge ouders.

Door deze informatie te verzamelen, te bestuderen en met elkaar te vergelijken heeft een goede analyse plaats kunnen vinden. Dit heeft als effect gehad dat ik met kennis van de organisatie en kennis over Eigen-kracht conferenties mijn onderzoek goed heb kunnen starten en afronden.

In het CWS zelf is de theorie over Eigen-kracht goed beschreven en ook de oriëntatie op de organisatie en de doelgroep staat duidelijk beschreven.

Structuur CWS

De komende hoofdstukken bevatten de volgende informatie:

In hoofdstuk *een* wordt duidelijk voor welke opzet is gekozen en welke onderzoeksmethoden zijn gebruikt in dit onderzoek.

In het *tweede* hoofdstuk wordt de organisatie: het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' beschreven. De visie, missie en doelstellingen worden in beeld gebracht. Tevens wordt de methodiek, waarmee het Ontmoetingscentrum werkt, beschreven.

In hoofdstuk *drie* wordt duidelijk wat onder sociale steun en betrokkenheid wordt verstaan in dit onderzoek en wat het belang hiervan is.

In hoofdstuk *vier* worden de resultaten van de literatuuronderzoeken gericht op Eigen-kracht conferenties samengevat. Daarbij wordt informatie gegeven over de oorsprong van Eigen-kracht conferenties, het verloop, de werkwijze en de waarden van Eigen-kracht conferenties.

Hoofdstuk *vijf* beschrijft de resultaten van de field research. De uitkomsten van interviews en enquêtes worden in dit hoofdstuk weergegeven.

In hoofdstuk *zes* heeft een analyse plaatsgevonden. Er wordt er een koppeling gemaakt tussen Eigen-kracht en het sociaal netwerk met de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum. Er wordt beschreven hoe de Eigen-kracht aansluit bij de huidige methodiek en hoe het sociaal netwerk versterkt wordt. Tevens wordt een koppeling gemaakt tussen de theorie en uitkomsten uit enquêtes en interviews.

In hoofdstuk *zeven*, worden de conclusies en aanbevelingen geschreven en wordt het onderzoek ter discussie gesteld.

Hoofdstuk *acht* bevat een overzicht van de geraadpleegde bronnen.

Het onderzoek wordt afgesloten met de bijlagen.

1. Onderzoeksopzet

1.1 Type onderzoek

Voor de structuur van dit onderzoek was uitgegaan van een ontwikkelingsonderzoek omdat het de opzet was om een nieuwe werkwijze tot stand te brengen vanuit een bestaande situatie. Migchelbrink (2008, p. 148) beschrijft dat er bij een ontwikkelingsonderzoek in het bestaande aanbod iets niet klopt, iets ontbreekt of dat er knelpunten zijn.

De Eigen-kracht conferentie zal ingezet worden binnen de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' met als doel het sociaal netwerk van de jonge ouder meer te betrekken bij de ondersteuning, waardoor jonge ouders intrinsiek gemotiveerd worden om een bepaald doel te bereiken.

Maar in de loop van het onderzoek zijn nieuwe inzichten verkregen waaruit is gebleken dat een ontwikkelingsonderzoek niet reëel is. Het bleek niet haalbaar om een Eigen-kracht conferentie uit te gaan voeren tijdens dit onderzoek. Hiervoor was onvoldoende tijd beschikbaar. Dat neemt echter niet weg, dat de onderzochte theorie en opgedane kennis onderwerpen bevat die voor het Ontmoetingscentrum relevant zijn. De behoeftes van jonge ouders op het gebied van het sociaal netwerk zijn in kaart gebracht en de wensen omtrent het inzetten van Eigen-kracht conferenties zijn duidelijk geworden. Het onderzoek kreeg zo meer het karakter van een behoefte onderzoek. In overleg met de opdrachtgever is dan ook besloten om het behoefte onderzoek voort te zetten. Migchelbrink (2008, p. 139) beschrijft behoefte als een waardering of ervaring van een gemis of tekort in de huidige situatie. Er heerst aandrang ten aanzien van de toekomst om het gemis ongedaan te maken. Met het invoeren van Eigen-kracht conferenties zal het gemis van het inzetten van het gehele netwerk van de jonge ouders ongedaan gemaakt kunnen worden.

De onderzochte informatie en uitkomsten van de interviews en enquêtes hebben als gevolg gehad dat er in het vervolg meerdere onderzoeken op het Ontmoetingscentrum plaats zullen gaan vinden en dan gericht op de effecten van Eigen-kracht binnen het Ontmoetingscentrum.

1.2 Onderzoeksmethoden

Deskresearch

De deskresearch richt zich op onderzoeken en analyseren van bestaande informatie.

Er is gezocht naar literatuur, artikelen, jaarverslagen en onderzoeksrapporten op het gebied van Eigen-kracht. Ook is er onderzoek verricht naar het systeemgericht werken, sociaal netwerk en empowerment, om zo een koppeling te kunnen maken met de waarden van Eigen-kracht en de werkwijze van het Ontmoetingscentrum. Er is gebruik gemaakt van verschillende bronnen om vanuit meerdere hoeken het onderwerp te kunnen beschouwen.

Eenzijds komen bronnen van internet, anderzijds uit tijdschriften en uit boeken van het studielandschap van de Stenden hogeschool. Een aantal bronnen die zijn gebruikt zijn: folders en de internetsite van de Eigen-kracht centrale, artikelen over Eigen-kracht, onderzoeksrapporten over Eigen-kracht, onderzoeksrapporten over het sociaal netwerk en intern materiaal van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Een analyse van deze databronnen heeft plaatsgevonden. De inhoudsanalyse is hierbij gebruikt. Uit de literatuur zijn gegevens geselecteerd op grond van relevantie.

Fieldresearch

Voor het eigen onderzoek is gebruik gemaakt van een halfgestandaardiseerd interview. In deze vorm wordt structuur aangebracht door middel van een lijst met onderwerpen. Volgens Michelbrink (2008) is dit: *“een van te voren vastgestelde lijst van gespreksonderwerpen, die in de loop van het interview aan de orde moeten komen.”*

Voorafgaand aan het interview heb ik een aantal aandachtspunten opgeschreven: Het doel, uitvoering en de effecten van Eigen-kracht.

Dit halfgestandaardiseerde interview is afgenomen met Richtje Boomsma, de regiomanager van Eigen-kracht. Zij is gekozen om haar deskundigheid en kennis op het gebied van Eigen-kracht. De onderwerpen stonden vast, maar de antwoordmogelijkheden niet. Op deze manier was er ruimte om dieper op de onderwerpen in te gaan.

Ook is er gebruik gemaakt van een halfgestandaardiseerd interview met de medewerkers van het Ontmoetingscentrum. Door deze manier van interviewen waren de medewerkers vrij in het formuleren van de antwoorden, maar stond het onderwerp wel vast. Bij dit interview is gekeken naar de huidige manier van werken met het sociaal netwerk van de jonge ouders en zijn de Eigen-kracht conferenties besproken. Doordat antwoordmogelijkheden niet vast stonden waren de medewerkers vrij in het benoemen van hen mening en opvattingen. Zo konden behoeftes grondiger boven tafel komen.

De jonge ouders zijn gevraagd naar hoe hun sociaal netwerk eruit ziet en hoeveel steun zij daarvan ervaren. De ondervragingen van de jonge ouders zijn voor twee derde schriftelijk geweest en een derde van de jonge ouders zijn mondeling ondervraagt door middel van een enquête. Er is een reden waarom een gering aantal jonge ouders de enquête hebben ingevuld. Dit heeft te maken met de moeilijke bereikbaarheid van de jonge ouders. De jonge ouders blijken een moeilijk te bereiken doelgroep vanwege hun wisselende bereidheid en gebrek aan tijd. Dit heeft vooral te maken met de drukte die de jonge ouders ervaren bij het opvoeden van hun kind en het naar school gaan en/of werken. Tevens komen niet alle jonge ouders, die zijn geregistreerd, met regelmaat het Ontmoetingscentrum bezoeken. Met een deel van de jonge ouders is een coachingstraject gestart, waardoor het contact met deze jonge ouders intensiever is. De ervaring is dat deze jonge ouders gemakkelijker te bereiken zijn. De jonge ouders die goed te bereiken zijn, zijn mondeling ondervraagt en de jonge ouders die minder goed bereikbaar zijn hebben een schriftelijke enquête toegestuurd gekregen. Zodat zij deze op een eigen gekozen moment in konden vullen en terug konden sturen. Voor een enquête is gekozen omdat op deze manier veel informatie van een grote groep in te winnen is. Met de enquête is in kaart gebracht waaruit het netwerk van de jonge ouder bestaat en hoe zij de hulp en steun ervaren. De vragen en antwoordmogelijkheden stonden vast, zodat een vergelijking tussen alle jonge ouders gemakkelijk plaats kon vinden. Overeenkomsten en verschillen zijn in de analysefase naar voren gekomen.

2. Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Voordat overgegaan kan worden op het inzetten van Eigen-kracht conferenties was het van belang dat onderzocht werd waar het Ontmoetingscentrum voor staat, wat de visie en missie zijn en welke doelen en uitgangspunten daar aan gekoppeld zijn. Daarnaast is onderzocht welke methodiek het Ontmoetingscentrum hanteert om de doelen te bewerkstelligen. Op deze manier is een goed beeld gevormd van de werkwijze binnen het Ontmoetingscentrum, zodat vervolgens de implementatie van Eigen-kracht een goede aansluiting kan vinden.

Dit hoofdstuk beschrijft de organisatie, doelgroep, doelstellingen en de visie en missie van het Ontmoetingscentrum. Tevens wordt in dit hoofdstuk de methodiek die gehanteerd wordt beschreven, waarmee de volgende deelvraag wordt beantwoord:

1. Wat is de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum?

2.1 Het Ontmoetingscentrum

Het Ontmoetingscentrum is 1,5 jaar geleden opgestart (september 2009), in samenwerking met de Stenden hogeschool, het Friesland college Leeuwarden, Sinne Welzijn, stichting ambulante Fiom en de gemeente Leeuwarden. Het centrum is opgezet naar aanleiding van een behoefte onderzoek. Het onderzoek richtte zich op de behoefte van tienermoeders t.a.v. coaching, opvoeding, verzorging, huisvesting en scholing in regio Friesland. De uitkomsten van dit onderzoek en de daarbij horende aanbevelingen en conclusies hebben tot een ontmoetingscentrum geleid.⁴ Het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'.

Het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' is een ontmoetingsplek voor (aanstaande) jonge ouders, tussen de 12 en 24 jaar, en hun kinderen.

De jonge ouders vormen een uiteenlopende doelgroep, met ieder zijn eigen kenmerken, achtergronden en karakter. De ene jonge ouder redt het om een gezinsleven op te bouwen, te zorgen voor het kind en het voeren van een huishouding samen met de biologische vader/moeder van het kind of een nieuwe partner. De ander redt het goed alleen, met hulp van familie en vrienden en zijn met weinig ondersteuning geholpen. Echter weer een ander heeft problemen op diverse leefgebieden en heeft juist veel behoefte aan ondersteuning. Maar wat al de verschillende jonge ouders met elkaar gemeen hebben is het feit dat zij twee belangrijke fasen uit een mensenleven tegelijkertijd mee maken. Ze worden én volwassen én vader/moeder. De jonge ouder zal leren zich op een nieuwe manier te verhouden tot hun veranderende leven en hun rol als ouder.⁵

Wat opvalt bij deze doelgroep is dat de jonge ouders het moeilijk vinden om hulpverleners in te schakelen. De jonge ouder vraagt vaak niet zelf naar ondersteuning, terwijl er wel behoefte naar is. Daarom is de insteek van het Ontmoetingscentrum gericht op een laagdrempelige aanpak.

---

⁴ Kramer-Oostra, A. (2010). *Projectplan Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'*. Leeuwarden.

⁵ Werd, D. (2008). *Hoe doe jij dat? Nou gewoon...!: Methodiekbeschrijving voor het werken met jonge moeders*. Leeuwarden: Stichting Ambulante Fiom.

Het centrum is een inloopplaats waar de (aanstaande) jonge ouders terecht kunnen voor informatie en advies over hun eigen persoonlijke vragen. Ook is dit een plek om andere jonge ouders te ontmoeten en ervaringen te delen.⁶

Het Ontmoetingscentrum richt zich op preventie en ondersteuning, zodat het normale leven van de jonge ouder doorgang kan vinden. Ondersteuning wordt geboden op verschillende levensgebieden, dit zijn er in totaal acht: huisvesting, financiën, sociaal functioneren, psychisch functioneren, zingeving, lichamelijk functioneren, praktisch functioneren en dagbesteding. De jonge ouders kunnen zelf aangeven op welk gebied zij ondersteuning wensen, dit is afhankelijk van de vragen/problemen. De vragen van de jonge ouder staat centraal en vormen het uitgangspunt van de ondersteuning. De vragen van de jonge ouders lopen uiteen en liggen op verschillende gebieden: opvoeden, wonen, scholing, financiën, sociale relaties en het uitwisselen van ervaringen.⁷

2.2 Visie en Missie van het Ontmoetingscentrum

De visie van het Ontmoetingscentrum is: Het verminderen van acute problemen bij jonge ouders en het voorkomen van lange termijn problemen voor ouders en kind. Dit wordt mogelijk gemaakt door beschermende factoren te vergroten en risicofactoren te verminderen. Het vergroten van de kracht, zelfredzaamheid en ontwikkelingskansen van zowel de jonge ouder en het kind staat centraal. Met behulp van praktische ondersteuning van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' kan de jonge ouder op eigen kracht, met eigen mogelijkheden werken aan een positief toekomstperspectief.

De missie van het Ontmoetingscentrum is: Het Ontmoetingscentrum richt zich op het toekomstperspectief van de jonge ouders en het kind, door de zelfredzaamheid te vergroten. Daarnaast richt het Ontmoetingscentrum zich op het ondersteunen van de (aanstaande) jonge ouder bij het behalen van een startkwalificatie zodat er een betere uitgangspositie op de arbeidsmarkt ontstaat. Op deze manier wordt deelname aan de samenleving mogelijk gemaakt.⁸

2.3 De methodiek

Binnen het Ontmoetingscentrum wordt gewerkt met de methodiek van stichting ambulante Fiom: 'Hoe doe jij dat? Nou gewoon...!'. Deze methodiek richt zich op de begeleiding en ondersteuning van jonge ouders. In deze methodiek komt naar voren dat jong ouder zijn bijzonder is, maar ook erg ingewikkeld. Jong ouder zijn (ouderschap) én volwassen worden (puberteit) zijn tegengestelde termen. De jonge ouders hebben op dat moment nog geen stabiel zelfbeeld. Binnen de methodiek staan de volgende werkwijzen beschreven: oplossingsgericht- en systeemgericht werken.⁹

---

⁶ Flyer ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'.

⁷ Kramer-Oostra, A. (2008). *Werkplan leerbedrijf gezinsondersteuning*. Leeuwarden.

⁸ Kramer-Oostra, A. & Smit, I. (2010). Intern document: *PR materiaal voor professionals*. Leeuwarden.

⁹ Werd, D. (2008). *Hoe doe jij dat? Nou gewoon...!: Methodiekbeschrijving voor het werken met jonge moeders*. Leeuwarden: Stichting Ambulante Fiom.

2.3.1 Oplossingsgericht werken

Het oplossingsgericht werken is een benadering waarin oplossingen en eigen krachten van de jonge ouder centraal staan. De eerste stap is om het probleem in te zien, zodat vervolgens doelen en oplossingen op een positieve wijze kunnen worden geformuleerd.

Bij deze methodiek horen een aantal belangrijke elementen: het zoeken naar uitzondering, het geven van complimenten, het klein maken van stappen en doelen, focussen op positieve dingen, en het stellen van schaal- en wondervragen.¹⁰ Sterktes en eerdere successen worden daarbij gebruikt.¹¹ Door op deze manier te werken kan de jonge ouder zijn/haar krachten en vaardigheden ontdekken. Het Ontmoetingscentrum streeft dan ook naar empowerment: de jonge ouders successen laten ervaren en uitgaan van krachten en mogelijkheden. Op deze manier leert de jonge ouder omgaan met de veranderingen die ze doormaken. (Empowerment zal later in de hoofdstuk uitgewerkt worden).

2.3.2 Systeemgericht werken

De systeem theorie wordt gebruikt om sociale systemen rondom de jonge ouder te beschrijven.

Systeemgericht werken richt zich op het gehele systeem van de (aanstaande) jonge ouder. Het systeemgericht werken draait om verhoudingen en patronen die zich afspelen in systemen. Met systeem worden ouders, familie, vrienden en andere betrokken personen bedoeld.

“Het begrip systeem wijst op een eenheid, opgebouwd uit deelverhoudingen,het gaat niet alleen om de delen op zich, ook niet om het geheel, maar om de betrekkingen tussen dit alles.” (Nabuurs, M. Pag. 16)

In het werken met een jonge ouder heb je niet alleen met de jonge ouder te maken. De jonge ouder maakt altijd deel uit van sociale netwerken.¹²

Echter, binnen het Ontmoetingscentrum wordt niet het gehele netwerk bij de ondersteuning betrokken. Vaak beperkt het systeem gericht werken zich tot de partner. Toch ziet het Ontmoetingscentrum het belang van het sociaal netwerk en het systeem gericht werken in.

Sociale relaties zijn voor iedereen belangrijk, en dus ook voor de jonge ouder. Niet altijd is het mogelijk om deze te onderhouden. Doordat de jonge ouder zich in een andere situatie bevindt als leeftijdsgenoten die geen ouder zijn, kunnen vriendschappen weg vallen. Ook het combineren van de opvoeding en verzorging van het kind, school en eventueel werk maakt het soms moeilijk contacten te onderhouden met het sociaal netwerk. Er kunnen problemen ontstaan wanneer een jonge ouder weinig tot geen steun ervaart van hun sociaal netwerk. Dit kan leiden tot een sociaal isolement.

---

¹⁰ Werd, D. (2008). *Hoe doe jij dat? Nou gewoon...!: Methodiekbeschrijving voor het werken met jonge moeders*. Leeuwarden: Stichting Ambulante Fiom, pagina 28 – 34.

¹¹ Schlundt-Bodien, G. (2009). *Wat is oplossingsgericht werken?* Geraadpleegd op 12 januari, 2011, van <http://oplossingsgerichtwerken.blogspot.com/2009/03/wat-is-oplossingsgericht-werken.html>

¹² Werd, D. (2008). *Hoe doe jij dat? Nou gewoon...!: Methodiekbeschrijving voor het werken met jonge moeders*. Leeuwarden: Stichting Ambulante Fiom.

Het systeemgericht werken heeft als doel: de zelfredzaamheid van de (aanstaande) jonge ouder, met behulp van zijn of haar sociale omgeving, vergroten.

“Door het systeem rond de (aanstaande) jonge ouder te beschrijven, te analyseren en daarna eventueel bij te sturen, is het mogelijk om veranderingen in bestaande processen op gang te brengen en situaties, waarin de jonge ouder zich bevindt, te wijzigen. (...) Systeemgericht werken in combinatie met empowerment maakt de jonge ouder sterk.” (Kramer-Oostra, A. 2008)

2.3.3 Empowerment

Binnen het Ontmoetingscentrum staat empowerment centraal. Hierbij is het belangrijk dat de (aanstaande) jonge ouder een positief zelfbeeld ontwikkelt¹³ en leert omgaan met veranderingen die zij doormaakt tijdens het volwassen worden én ouder zijn. Empowerment gaat uit van krachten en mogelijkheden. De positieve punten worden gestimuleerd. Dit wordt gedaan door succeservaringen te creëren. Samen met de jonge ouder worden reële doelen opgesteld n.a.v. de gestelde vraag en het probleem. Tijdens het behalen van elke stap, om tot het uiteindelijke doel te komen, worden succeservaringen gecreëerd. Dit zorgt voor een groei in zelfwaardering en zelfvertrouwen. Door empowerment in te zetten kan de jonge ouder geloven in zichzelf en eigen krachten.

2.4 Deelconclusie

Het Ontmoetingscentrum is een ‘laagdrempelige’ inloop plek waar jonge ouders met hun vragen kunnen komen. Ook kunnen zij andere jonge ouders ontmoeten om ervaringen mee te delen en sociale contacten op te bouwen. De jonge ouders zijn een uiteenlopende doelgroep maar hebben een ding met elkaar gemeen: ze worden én volwassen én vader/moeder.

De basis van het Ontmoetingscentrum wordt gevormd door oplossingsgericht werken, systeem gericht werken en empowerment. Systeemgericht werken in combinatie met empowerment maakt de jonge ouder sterk. Het Ontmoetingscentrum wil jonge ouders een positief toekomstperspectief bieden door de krachten, zelfredzaamheid en ontwikkelingskansen van de jonge ouder en het kind te vergroten. Oplossingen en eigen krachten van de jonge ouder staan centraal, waardoor deze in zichzelf gaat geloven. Het Ontmoetingscentrum zet, waar dat kan, de partner van de jonge ouder in. Echter, om echt systeemgericht te gaan werken zien zij de noodzaak zich meer te richten op het gehele sociale netwerk.

---

¹³ Kramer-Oostra, A. (2008). *Werkplan leerbedrijf gezinsondersteuning*. Leeuwarden.

3. Sociale steun en betrokkenheid

Duidelijk is dat het Ontmoetingscentrum het belang in ziet van het breder inzetten van het sociale netwerk van de jonge ouders om daardoor de sociale steun en betrokkenheid te vergroten. In het vorige hoofdstuk werd aangegeven dat het inzetten van het sociale netwerk in samenwerking met empowerment de jonge ouder sterk maakt. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat sociale steun en betrokkenheid van het sociale netwerk kan betekenen voor een jonge ouder en wat de verschillende vormen zijn.

Daarmee wordt de volgende deelvraag beantwoord:

2. Wat wordt in dit onderzoek onder sociale steun en betrokkenheid verstaan en welke vormen zijn er?

3.1 Definiëring sociale steun en betrokkenheid

Onder sociale steun wordt het volgende verstaan:

Sociale steun ontvang je binnen relaties en bestaat uit de interactie tussen mensen. Voorbeelden van interacties zijn het geven van advies, informatie en complimenten of het bieden van hulp. De sociale interacties zijn verbonden aan de mate van tevredenheid. Met tevredenheid wordt het volgende bedoeld:

"De mate waarin de interacties overeenkomen met de behoeften." (Savelkoul, M. 2010)

Voorbeelden van behoeften zijn: erkenning, goedkeuring, erbij horen en veiligheid.

Sociale steun bestaat uit de volgende aspecten die aan elkaar verbonden zijn:

- Behoeftte aan steun: Zowel in alledaagse situaties als in tijden van problemen en moeilijkheden is er behoefte aan steun. Echter, de hoeveelheid behoefte aan steun is bij iedere jonge ouder verschillend, omdat ieder zich in een andere situatie bevindt met andere problemen. De behoefte aan sociale steun zal groter worden naarmate problemen toenemen.¹⁴
- Hoeveelheid verkregen steun: Het aantal ondersteunende interacties.
- Tevredenheid met hoeveelheid verkregen steun: Iemand is tevreden met de hoeveelheid verkregen steun als deze precies goed is. Maar iemand is ontevreden met de hoeveelheid verkregen steun als ondersteunende interacties worden gemist.

Er zijn vijf verschillende vormen van sociale steun:

1. Emotionele ondersteuning: Dit bestaat uit troostende gebaren, een luisterend oor, goede raad geven en geruststellen
2. Instrumentele ondersteuning: Deze ondersteuning bestaat uit het bieden van praktische hulp
3. Waardering: Hiervan is sprake als er complimenten worden gegeven, adviezen worden opgevolgd, en sterke punten centraal worden gezet
4. Gezelschap en sociale participatie

---

¹⁴ Savelkoul, M, & Van Sonderen FLP. (versie 4.2, december 2010). *Wat is sociale steun?* Geraadpleegd op 12 januari, 2011, van <http://www.nationaalkompas.nl>

5. Informatieve ondersteuning: Sociale steun in de vorm van informatieve ondersteuning is gericht op het geven van opbouwende kritiek en het geven van informatie over het gedrag

Bovengenoemde vormen maken deel uit van ondersteunende interacties. Naast ondersteunende interacties kunnen er ook negatieve interacties plaats vinden. Voorbeelden hiervan zijn: koel reageren, afspraken niet nakomen, afkeurende opmerkingen of verwijten maken, onrechtvaardig behandelen, onredelijke eisen stellen of bemoeizuchtig zijn.¹⁵

Betrokkenheid omvat de volgende kenmerken:

Betrokkenheid heeft te maken met de manier van handelen en reageren op elkaar. Betrokkenheid wil zeggen: om de ander geven. Betrokkenheid voel je als reactie op het beroep wat iemand op je doet. Je voelt je bij de ander betrokken, je wilt iets voor die ander betekenen.¹⁶

Betrokkenheid kan omschreven worden als de hoeveelheid tijd die wordt besteed aan de interactie tussen de jonge ouder en de omgeving.

3.2 Sociaal netwerk

Het sociaal netwerk is de bron waaruit de ondersteunende of negatieve interacties voortkomen. Het sociaal netwerk bestaat uit sociale banden, welke een beschermend effect hebben op het welzijn van de jonge ouders. Daarom is het belangrijk dat de jonge ouders een positief sociaal netwerk krijgen/ontwikkelen, dit vormt de basis.

Uit eerder uitgevoerd praktijk onderzoek door Marijke Geertsma (2010), gericht op het sociaal netwerk, is gebleken dat het netwerk een belangrijke rol speelt. Ik citeer:

“De jonge ouders die een stevig sociaal netwerk hebben komen niet of minder snel in de hulpverlening terecht omdat ze een goede basis hebben”

Ook S. Cornelissen, jongerenwerker bij Sinne Welzijn, geeft aan dat problemen bij de jonge moeders door het netwerk gesignaleerd kunnen worden, waardoor het vaak iets minder snel mis gaat.¹⁷

Uit het onderzoek van M. Geertsma (2010) is ook gebleken dat het sociaal netwerk een belangrijke functie heeft als klankbord. De jonge ouders hebben iemand nodig om op terug te kunnen vallen, iemand die ze kan helpen. Het sociale netwerk kan helpen structuur te bieden en ondersteuning te geven bij zaken als opvoeding, opvang en de huishouding. Maar ook het bieden van een luisterend oor is vaak al heel fijn. Door de jonge ouder te

---

¹⁵ Savelkoul, M, & Van Sonderen FLP. (versie 4.2, december 2010). *Wat is sociale steun?* Geraadpleegd op 12 januari, 2011, van <http://www.nationaalkompas.nl>

¹⁶ Schildershoek, de. Schildershoek, de. (z.j.). *Belevingsgerichte zorg*. Geraadpleegd op 19 januari, 2011 van <http://www.schildershoek.nl/belevingsgerichtezorg.htm>

¹⁷ Geertsma, M. (2010). *De LSI methode binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'*. Leeuwarden.

ontlasten krijgt deze meer tijd voor zichzelf, wat leidt tot meer energie. Dit komt het kind ten goede.¹⁸

Tevens geven jonge ouders aan de zwangerschap en het ouderschap zwaarder te vinden wanneer zij geen steun ervaren van hun omgeving. Wanneer een jonge ouder zich gesteund voelt is hij/zij beter in staat zich aan te passen aan de rol als ouder. Het zelfvertrouwen wordt dan vergroot.¹⁹

3.3 Deelconclusie

Sociale steun en betrokkenheid hebben te maken met de hoeveel tijd en de mate van interactie tussen de jonge ouder en zijn/haar omgeving. Iedereen heeft behoefte aan sociale steun in de vorm van erkenning, ondersteuning, troostende gebaren, complimenten of advies. De mate waarin verschilt per persoon. Duidelijk is wel dat het sociaal netwerk een belangrijke rol speelt. Dit is voor de jonge ouders erg belangrijk omdat zij én ouder zijn én soms ook nog studeren/werken. Het netwerk kan de jonge ouder helpen meer structuur in het leven te krijgen en ondersteuning bieden bij taken om de jonge ouder te ontlasten. De belangrijkste reden van het sociaal netwerk is om eenzaamheid te voorkomen en om een klankbord te zijn voor de jonge ouder. De jonge ouders hebben iemand nodig om op terug te vallen. Iemand waar ze met vragen en twijfels bij terecht kunnen en iemand die ze advies kan geven, waardoor de jonge ouder zich gesteund voelt. Hij/zij is dan beter in staat de rol als ouder op zich te nemen, omdat het zelfvertrouwen wordt vergroot.²⁰ Dit heeft weer als gevolg dat de jonge ouder minder snel in de hulpverlening terecht komt.

---

¹⁸ Geertsma, M. (2010). *De LSI methode binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'*. Leeuwarden.

¹⁹ Ryck, L. de. (2008). *Een onderzoek naar: Sociale steun en sociale spanning bij tienermoeders en zwangere meisjes*. Gent.

²⁰ Ryck, L. de. (2008). *Een onderzoek naar: Sociale steun en sociale spanning bij tienermoeders en zwangere meisjes*. Gent.

4. Eigen-kracht

Om te kunnen bepalen of Eigen-kracht een positieve uitkomst zal hebben binnen het Ontmoetingscentrum, is literatuur onderzocht over wat Eigen-kracht is, hoe het ingezet kan worden en wat de waarden zijn van het inzetten van een conferentie.

Deze literatuur was essentieel voor het opstellen van richtlijnen, voor het werken met Eigen-kracht conferenties binnen het Ontmoetingscentrum. De literatuuronderzoeken hebben een bijdrage geleverd voor het uiteindelijk beantwoorden van de onderzoeksvraag.

De deskresearch bestaat uit onderdelen die zijn onderzocht om antwoord te geven op de volgende deelvragen:

3. Wat zijn Eigen-kracht conferenties?
4. Op welke theorie is Eigen-kracht gebaseerd?
5. Wat is de waarde van Eigen-kracht conferenties?

4.1 Eigen-kracht conferenties

4.1.1 Oorsprong Eigen-kracht 'Family Group Conference'

De Eigen-kracht conferentie komt oorspronkelijk uit Nieuw Zeeland. De Eigen-kracht conferentie is gebaseerd op de principes van Family Group Conference (FGC). Dit model is ontstaan na verschillende worstelingen tussen bevolkingsgroepen. Deze worstelingen vonden plaats tussen de Maroi's in Nieuw Zeeland of de Inrit in Canada en de westerse dominante cultuur.

De Maori's hadden namelijk moeite met de typisch westerse benadering door instituties zoals hulpverlening, justitie en politie. Er werd volgens de Maori's geen rekening gehouden met hun cultuur, waarden, normen en gebruiken. In plaats daarvan moesten de Maori's zich passen in de manieren en gebruiken van de politie en jeugdbescherming. Hulp werd ingezet, besluiten werden genomen en kinderen werden uit huis geplaatst zonder dat daarbij overleg plaatsvond met de familie en het sociale netwerk. De Maori's hadden daar bezwaar tegen. Ze voelden zich ongehoord. Hun tradities en gebruiken waren anders. In probleemsituaties werd door hen juist de hele familie bij elkaar geroepen om het probleem samen te bespreken en op te lossen.

Na een lange discussie is dit recht van de Maori erkend. Het recht om samen met je sociale netwerk verantwoordelijkheid te nemen en oplossingen te bedenken. De kracht van familienetwerken vormden vanaf 1980 de basis voor een nieuw jeugdzorgmodel: de Family Group Conference (FGC). Het model bleek zeer succesvol en daarom werd in 1989 een nieuwe wet op de jeugdzorg geïntroduceerd.²¹

---

²¹ Weeda-Hageman, J. (2004). *Wat is de kracht van Eigen Kracht?: werkwijze, resultaten en waarden van een nieuw concept van zorg in Nederland*. Leiden: Universiteit voor Humanistiek.

4.1.2 Wat is Eigen-kracht

Eigen-kracht is de Nederlandse versie van de Family Group Conference. Voordat dit in Nederland is ingevoerd, is in de jaren '90 door een groep van medewerkers uit de jeugdzorg, onderzocht of dit model ook in Nederland kon worden ingezet. Dit bleek zo te zijn. Het resultaat was de oprichting van de Eigen Kracht centrale in 2001. Belangrijke principes hiervan staan in de Wet op de jeugdzorg:

- De positie van de cliënt wordt versterkt
- De verantwoordelijkheid ligt bij de families waardoor de draagkracht wordt vergroot
- Vraag gestuurd werken wordt bevorderd

Op deze manier wordt met de inzet van Eigen-kracht conferenties aangesloten bij het landelijk beleid: vraaggericht werken en beter luisteren naar wat de cliënt werkelijk nodig denkt te hebben.²²

Eigen-kracht is geen nieuwe vorm van hulpverlening, maar een besluitvormingsmodel. In dit model staat een 'familiebijeenkomst' centraal. Er wordt gebruik gemaakt van de krachten van een gezin en het sociaal netwerk. Met krachten wordt, de verantwoordelijkheid voor het oplossen van problemen en de eigen mogelijkheden daartoe, bedoeld.²³

Volgens van Lieshout en van Pagée (2005) sluit dit model goed aan bij de behoeften van de burgers: om zaken die zijn misgelopen zelf op te lossen met eigen middelen.

Het is een model dat families in staat stelt besluiten te vormen in probleemsituaties en een plan te maken voor de toekomst. De familie en het sociaal netwerk voegen krachten bijeen, overleggen samen en maken zelf een plan voor de toekomst, waarbij eigen mogelijkheden en eigen krachten worden gebruikt. Voor sommige zaken wordt een beroep gedaan op (professionele) hulpverlening.²⁴ De familie kan dus de hulp inroepen van hulpverleners, maar beslissen zelf over de aanpak van het plan. Zo wordt de familie verantwoordelijk gesteld voor ingrijpende beslissingen rondom problemen binnen de familie en houden zij zelf de regie in handen.

"Binnen een model als de Eigen-kracht conferentie is erkenning voor het feit dat ouders de eigenaren zijn van hun (gezins)problemen en dat zij over het algemeen beschikken over mogelijkheden om deze op te lossen" (Visser, K. z.j.)

In welke situaties

Eigen-kracht conferenties kunnen in veel verschillende en complexe situaties ingezet worden. Wanneer binnen een gezin probleemsituaties of plotselinge veranderingen optreden, waardoor het moeilijk wordt om dit alleen op te lossen, dan kan een Eigen-kracht conferentie ingezet worden.

---

²² Nederlands jeugd instituut. (z.j.). *Kennis over Jeugd en gezin: Landelijk beleid*. Geraadpleegd op 12 januari, 2011, van <http://www.nji.nl/eCache/DEF/35/251.html>

²³ Pagée, R. van (2001). *De shift van hulpverlening naar dienstverlening*. Geraadpleegd op 1 maart, 2011, van <https://medewerkers.eigen-kracht.nl/system/files/De+shift+van+hulpverlening+naar+dienstverlening+.pdf>

²⁴ Lieshout, J. van & Pagée, R. van (2005). *Eigen Kracht: de slijtvastheid van zelfbeschikking*. Houten.

Voorbeelden van situaties zijn:

- Het verbeteren van de levenssituatie van een individu - kind, jongere, volwassene, oudere - of familie.
- Herstel van verhoudingen tussen daders en slachtoffers. Om de schade na een wandaad of misdaad te verminderen, isolatie of marginalisering van de dader te voorkomen en de kans op herhaling te verkleinen.
- Het oplossen van wrijvingen, spanningen of conflicten in een wijk, buurt, school of organisatie.
- Het verbeteren van het functioneren van een leerling op de basisschool of in het voortgezet onderwijs. Daarbij kan het onder meer gaan om dreigende schooluitval, dyslexie, hoogbegaafdheid of het verwezenlijken van een droom (Bijv. hoe zijn de verplichtingen op school te combineren met een internationale sportcarrière?).²⁵

Voorbeelden van vragen van jonge ouders zouden dan kunnen zijn: 'Wat is er nodig zodat wij in dit huis kunnen blijven wonen?', 'Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de kinderen weer naar school kunnen gaan?', 'Wat is er nodig om de schade te herstellen?', 'Wat moet er gebeuren zodat we in deze straat weer veilig met elkaar kunnen wonen?', 'Wat heb ik nodig bij het leren om uitval op school te voorkomen?' of 'Hoe kan ik voorkomen dat ik in een sociaal isolement terecht kom?'.

Uitgangspunt

De werkwijze heeft als uitgangspunt dat elke burger recht heeft om binnen het sociaal leefsysteem besluiten te nemen en verantwoordelijk te blijven voor de oplossing van problemen. Een gezin heeft recht op zelf eerst een plan te maken voordat professionals ingrijpen.²⁶ Gezinnen weten vaak zelf heel goed wat nodig is om een probleem op te lossen en zijn daarom in staat om passende oplossingen te vinden.

Zo ook Pagée, R. (2008) die zegt dat families tot veel meer in staat zijn dan wordt gedacht.

"De burger (met zorgen) blijkt namelijk samen met zijn of haar familie en sociaal netwerk heel goed zelf in staat een plan te maken of een strategie te bedenken. Dat werd in het begin vaak in twijfel getrokken."

Positieve punten om samen met het netwerk een plan op te stellen is het steun verlenen aan elkaar, het sterker worden, het benutten van de aanwezige oplossingsstrategieën van een familiesysteem en het verbeteren van relaties. Het uiteindelijke doel van Eigen-kracht conferenties is dat de omvang en kwaliteit van het sociale netwerk duidelijk wordt en verbreedt kan worden en dat een veilige toekomst voor het kind en het gezin kan worden gegarandeerd.

---

²⁵ Letterlijk ontleend aan: Eigen kracht centrale. (z.j.). *In welke situatie*. Geraadpleegd op 1 maart, 2011, van <http://www.eigen-kracht.nl/inhoud/in-welke-situaties>

²⁶ Bartelink, C.(2010). *Eigen kracht - conferentie*. Geraadpleegd op 9 februari 2011, van <http://www.nji.nl/DossierDownloads/EIGENKRACHTCONFERENCE.PDF>

4.1.3 De uitvoering van Eigen-kracht conferenties

Aanmelding

Een aanmelding voor een Eigen-kracht conferentie wordt ingevoerd bij de Eigen-kracht *centrale*. Van daaruit wordt door een Eigen-kracht coördinator een Eigen-kracht conferentie voorbereid en uitgevoerd. De aanmelder is degene die contact opneemt met de Eigen-kracht *centrale*. Tijdens het eerste contact worden de mogelijkheden van een conferentie besproken.²⁷

Aanmelders, van de jonge ouders die het Ontmoetingscentrum bezoeken, kunnen zijn: Het Ontmoetingscentrum, Bureau Jeugdzorg, Fier Fryslân, FIOM, Sinne Welzijn, MEE Friesland, het onderwijs en niet te vergeten de jonge ouders zelf. De aanmelder formuleert de vragen die spelen binnen het gezin. Deze vragen vormen het beginsel voor een Eigen-kracht conferentie. Op basis van de vragen maakt het gezin samen met het netwerk een plan.

Coördinator

De voorbereiding van een conferentie wordt door een Eigen-kracht coördinator uitgevoerd. Een coördinator is een onafhankelijk, getraind, persoon. Iemand die niet is betrokken bij de hulpverlening. Dit om de zeggenschap en eigen regie van de familie te verzekeren.²⁸ Zodoende kan niet iedereen een Eigen-kracht conferentie uitvoeren. Daarvoor moet een coördinator van de Eigen-kracht *centrale* ingeschakeld worden. Een coördinator brengt het sociaal netwerk bij elkaar.

Uit onderzoek van stichting WESP Jeugdzorg is gebleken dat de gemiddelde voorbereidingstijd 30 uur is, verspreid over 1-3 maanden. Dit is de tijd tussen een aanmelding en de conferentie.

“Meer dan de helft (58%) van de Eigen-kracht conferenties wordt binnen twee maanden gerealiseerd; 81% binnen drie maanden.” (Beek, F. van 2006)

De conferentie wordt ingedeeld volgens de wensen en voorkeuren van de deelnemers. Er zijn verschillende coördinatoren met verschillende achtergronden, zodat aangesloten kan worden bij de behoeftes van het gezin. De conferentie wordt georganiseerd op een plaats en tijdstip die de familie zelf bepaalt. Daarbij mogen zij hun eigen taal spreken en hun eigen gebruiken en tradities toepassen. Meestal wordt een Eigen-kracht conferentie georganiseerd in een buurthuis, kerk of restaurant.²⁹ De coördinator bereidt de conferentie voor met de familie, door uitleg te geven over het doel van de bijeenkomst. Daarnaast wordt samen gekeken naar de belangrijke personen uit het netwerk die aanwezig zullen zijn. In deze voorbereidende fase blijkt dat gezinnen het vaak lastig vinden om hulp aan het netwerk te vragen. De coördinator nodigt daarom de personen uit het netwerk uit en zorgt ervoor dat het tot een conferentie zal komen.

---

²⁷ Beek, F. van (2006). *Op de grens tussen bemoeizucht en zorg*. Voorhout: Stichting WESP Jeugdzorg.

²⁸ Goorhuis, M. & Pagée, R. van (2009). *Jaarverslag 2009: Eigen Kracht Centrale*. Zwolle.

²⁹ Beek, F. van (2006). *Op de grens tussen bemoeizucht en zorg*. Voorhout: Stichting WESP Jeugdzorg.

Fasen

De conferentie zelf verloopt in drie fasen:

1 Informatie fase

De eerste fase is een informatie fase. Tijdens deze fase wordt de familie geïnformeerd door elkaar en door professionals. Het probleem binnen het gezin wordt kort besproken. Professionals en hulpverleners die al bij het gezin betrokken waren, zijn ook aanwezig. Zij spreken hun zorgen uit en maken duidelijk welke hulp zij kunnen bieden, mocht daar behoefte aan zijn. De professionals en hulpverleners kunnen bodemeisen stellen aan het plan. Dit voor het waarborgen van veiligheid.

2 Besloten tijd

In deze fase verlaten de hulpverleners de ruimte. Dit is de fase waar geen 'vreemden' bij aanwezig zijn.³⁰ De familie en het netwerk krijgen zo de gelegenheid om zelf in alle rust een plan te bedenken. Oplossingen en mogelijkheden worden bedacht en vervolgens op papier gezet. Deze fase wordt ervaren als de moeilijkste fase, wat begrijpelijk is aangezien de problemen open en bloot op tafel worden gelegd.

Voorbeelden van oplossingen zijn:

- Er wordt door de familieleden gezorgd voor kinderoppas
- Materiële ondersteuning
- Helpen bij het bijhouden van overzicht in financiën
- Helpen bij het maken van huiswerk
- Af en toe een bezoek brengen aan het gezin³¹

3 Presentatie van het gemaakte plan

In de laatste fase van de conferentie komen de hulpverleners en familie met het netwerk weer bijeen. De familie presenteert het plan. Wanneer hulp van professionals nodig is, dan worden hier afspraken over gemaakt. De professional kan al betrokken bij het gezin zijn voordat de conferentie is gehouden. Echter, soms ook pas na een conferentie. De coördinator sluit de conferentie af, werkt het gemaakte plan uit en zorgt dat dit bij alle deelnemers komt.

Het plan heeft vaak een positieve uitkomst, omdat de acceptatie van het plan groot is. Doordat het plan gemaakt is door de familie en het netwerk staat iedereen achter het plan. Het plan wordt gedragen door het sociaal netwerk.

Drie maanden na de conferentie wordt een evaluatie gehouden. Een follow-up gesprek wordt gevoerd met de familie, waarbij de uitvoering van het plan en de effecten worden besproken.

---

³⁰ Pagée, R. van (2006). Versterking van burgerschap: Eigen Kracht Conferenties geven gezinnen de regie terug. *Maatwerk*, 07, 15-17.

³¹ Visser, K. (z.j.). *Eigen-kracht conferentie - een literatuurstudie* Geraadpleegd op 12 januari, 2011, van <https://medewerkers.eigen-kracht.nl/system/files/EKC+een+literatuurstudie.pdf>

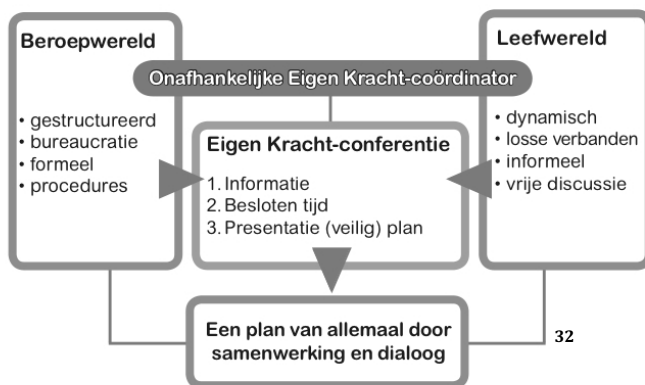

Professionals en hulpverleners

Voor professionals en hulpverleners is dit een andere manier van hulpverlening. Het eist een verandering in denken en handelen. De professionals en hulpverleners zullen een stapje terug moeten doen. Normaal gesproken nemen zij de verantwoordelijkheid op zich en bedenken een plan. Echter, nu zullen zij dit overlaten aan de familie. Het werk van professionals wordt op deze manier lichter en hulpvragers houden de regie en verantwoordelijkheid.

De Eigen-kracht conferentie werkt als een samenhang tussen twee partijen. Aan de ene kant de familie en aan de andere kant de professionals. Beide groepen hebben hun eigen opvattingen, regels en doelen. Met de conferentie wordt een verbinding gemaakt tussen deze twee verschillende werelden.

Brug slaan tussen organisatie en families

Financiering

De Eigen-kracht conferenties kosten tussen € 1900,- (conferenties bij leervragen) en € 4000,- (conferenties voor het verbeteren van de levenssituatie van een individu of gezin). Deze kosten bestaan uit loon, onkosten, huur locatie, eten en drinken, opleiding en training coördinatoren, onderzoek, voorlichting, communicatiemiddelen, personeel, internet etc. Deze kosten voor een Eigen-kracht conferentie worden door verschillende provincies en gemeenten gefinancierd. De regiomanager kijkt of een aanvraag past binnen de regelingen die er zijn met overheden en organisaties.

Binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Leeuwarden is er geld voor Eigen-kracht conferenties beschikbaar. Wanneer het Ontmoetingscentrum een gezin heeft wat voor een conferentie in aanmerking komt, dan kunnen zij budget krijgen bij het CJG.

4.1.4 De effecten en waarden van Eigen-kracht conferenties

Gesteld kan worden dat de volgende punten de belangrijkste waarden zijn van Eigen-kracht conferenties: Vrijheid, verantwoordelijkheid, samenredzaamheid, empowerment, bevordering sociale relaties en situatie verbetering voor het kind.

Vrijheid, verantwoordelijkheid en samenredzaamheid:

Doordat met eigen-kracht conferenties de familie zelf een plan mogen maken en daarin hun eigen wensen mogen verwoorden, krijgt de familie de vrijheid om hun eigen probleem duidelijk te omschrijven. Deze vrijheid is verbonden aan verantwoordelijkheid. De familie is

³² Eigen kracht centrale. (z.j.). *Dichtbij professionals*. Geraadpleegd op 16 maart, 2011, van <http://www.eigenkracht.nl/nl/inhoud/dichtbij-professionals>

verantwoordelijkheid voor het maken van een plan en voor het slagen van het plan. Daarbij bepalen zij zelf welke professionele hulp nodig is.

Empowerment:

Doordat de familie de vrijheid en de daaraan vastzittende verantwoordelijkheden krijgen, wordt tegelijkertijd ook gewerkt aan het krachtig maken van de familie. Er wordt een beroep gedaan op krachten, mogelijkheden, middelen en vaardigheden van elk familielid. Ze worden gestimuleerd in het bedenken van eigen oplossingen. Gekeken naar de jonge ouder die zich nog aan het ontwikkelen is en zich in een proces van volwassen worden bevindt, sluit dit goed aan. Ze kunnen hun eigenheid verder ontwikkelen door eigen beslissingen te nemen.

Verbinding van sociale relaties:

De actieve betrokkenen van het netwerk rond een familie wordt vergroot.³³ Leden voelen zich met elkaar verbonden en gaan zich inzetten voor het gezin van de jonge ouder. Doordat elk familielid achter het plan staat en de oplossingen draagt, leidt dit tot kracht, steun en balans in de familie.³⁴ Familiekwesties kunnen worden opgelost, waardoor het contact tussen familieleden kan groeien.

Uit onderzoeken blijkt dat gezinnen na de conferentie meer tevreden zijn over hun sociale contacten en daar ook meer vertrouwen in hebben.³⁵

Verbetering van de situatie van het kind:

Na het maken van een plan en afspraken is er meer rust en stabiliteit binnen een gezin. Uiteindelijk zorgt dit ervoor dat de situatie binnen een gezin verbeterd wordt, zodat een goede en veilige opvoeding kan worden gegarandeerd.

4.2 Deelconclusie

Eigen-kracht is een besluitvormingsmodel dat gezinnen en families in staat stelt problemen zelf op te lossen door middel van een gezamenlijk opgesteld plan. Gezinnen beschikken over oplossingsmogelijkheden en kunnen meer bewerkstelligen dan vaak wordt gedacht. Het gezin neemt verantwoordelijkheid en houdt op deze manier de eigen regie. Gezinnen leren op eigen kracht, met hulp van het netwerk, het probleem op te lossen. Tevens wordt het netwerk rondom een gezin op deze manier vergroot.

Met Eigen-kracht wordt een verbinding gelegd tussen het gezin (de hulpvragers) en de hulpverleners. Hulpverleners doen een stapje terug om hulpvragers hun stem te laten horen. Het uiteindelijke doel van Eigen-kracht conferenties is dat de omvang en kwaliteit van het sociale netwerk duidelijk wordt en verbreedt kan worden en dat een veilige toekomst voor het kind en het gezin kan worden gegarandeerd. De belangrijkste waarden zijn: vrijheid, verantwoordelijkheid, samenredzaamheid, empowerment, verbinding van sociale relaties en een verbetering van de situatie voor het kind.

---

³³ Beek, F. van (2006). *Op de grens tussen bemoeizucht en zorg*. Voorhout: Stichting WESP Jeugdzorg.

³⁴ Dijkstra, S. (2003). Van je familie moet je het hebben. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 58, 603-607.

³⁵ Wijnen-Lunenburg, P. e.a. (2008). *De familie aan zet: De uitkomsten van van Eigen kracht-conferenties in de jeugdbescherming met betrekking tot veiligheid, sociale cohesie en regie*. Amsterdam.

5. Field research

Belangrijk is om te weten wat de wensen zijn van de medewerkers van het Ontmoetingscentrum, zodat een optimale aansluiting plaats kan vinden. Daarom is onderzocht wat de medewerkers verwachten van het inzetten van Eigen-kracht conferenties, wat volgens hen het doel er van is. Tevens is onderzocht hoe de jonge ouders daar tegen aan kijken. Door enquêtes af te nemen is het duidelijk geworden wat de jonge ouders van het idee vinden en wat zij belangrijk vinden aan het sociaal netwerk. Daarnaast heeft een interview plaats gevonden met de regio manager van Eigen-kracht om nog meer informatie te verkrijgen dan al uit de theorie is gehaald.

De fieldresearch bestaat uit interviews en enquêtes die zijn afgenomen om antwoord te krijgen op de volgende deelvragen:

3. Wat zijn Eigen-kracht conferenties?
5. Wat is de waarde van Eigen-kracht conferenties?
6. Wat zijn de verwachtingen van de medewerkers van het Ontmoetingscentrum ten behoeve van Eigen-kracht?
7. Wat hebben de werknemers binnen het Ontmoetingscentrum nodig om Eigen-kracht conferenties toe te passen?
8. Wat zijn de ervaringen van jonge ouders met betrekking tot het inzetten van het sociale netwerk? Hoe ervaren de jonge ouders de steun van hun sociaal netwerk?
9. Wat hebben de jonge ouders nodig op het gebied van sociale steun en betrokkenheid?

5.1 Respondenten

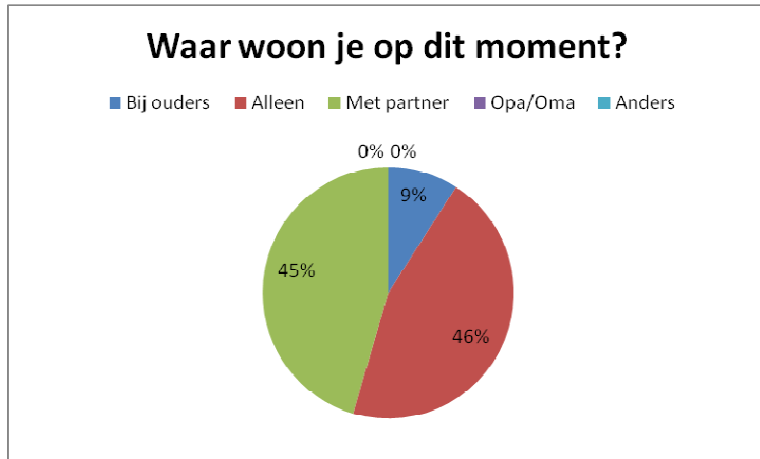
Respondenten	Aantal:
Jonge ouders	11
Medewerkers Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'	6
Regiomanager Eigen-kracht	1

5.2 Uitkomsten enquêtes jonge ouders

De jonge ouders blijken een moeilijk te bereiken doelgroep vanwege hun wisselende bereidheid en gebrek aan tijd. In totaal zijn elf jonge ouders bereid gevonden om het interview mee af te nemen.

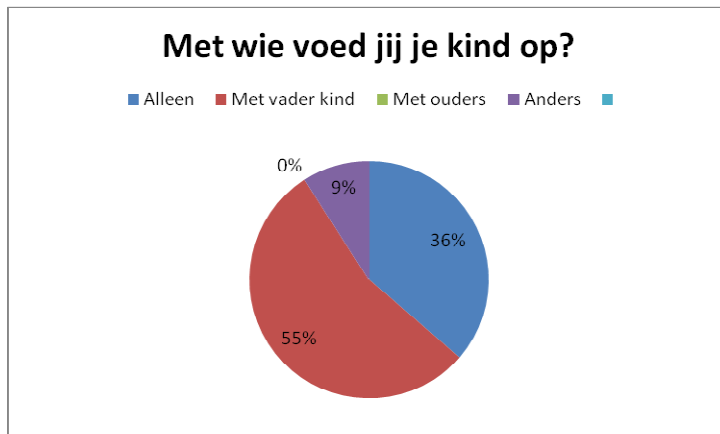
Vraag 1 : Woonsituatie

Van de elf jonge ouders woont er één jonge ouder bij zijn/haar ouders. Van de overige tien wonen er vijf jonge ouders samen en vijf jonge ouders hebben een eigen huisje. Degene die bij haar ouders woont is de jongste van de elf ondervraagden. De jonge moeder is nog niet op een leeftijd om een eigen huisje te mogen kopen.

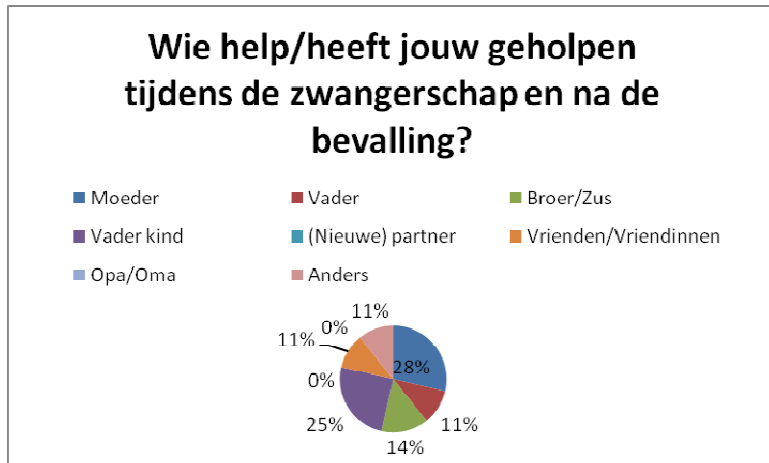
Vraag 2 : Opvoeding

De meerderheid van de ondervraagde jonge ouders verzorgt samen met de vader van het kind de opvoeding, dit zijn in totaal zes. Van de overige vijf voeden vier jonge ouders het kind alleen op en één jonge moeder brengt eens in de twee weken haar kind bij de vader. Voor een groot deel verzorgt zij de opvoeding.

Vraag 3 : Hulp bij zwangerschap en bevalling

Tijdens de zwangerschap en de bevalling hebben de jonge ouders de meeste hulp ontvangen van hun moeder, zij wordt acht keer genoemd, en de vader van het kind, hij wordt zeven keer genoemd. Zij zijn de grootste bronnen van steun geweest. Daarop volgend worden broers en/of zussen vier keer genoemd. De vader van de jonge ouder, vrienden en schoonfamilie worden drie keer genoemd.

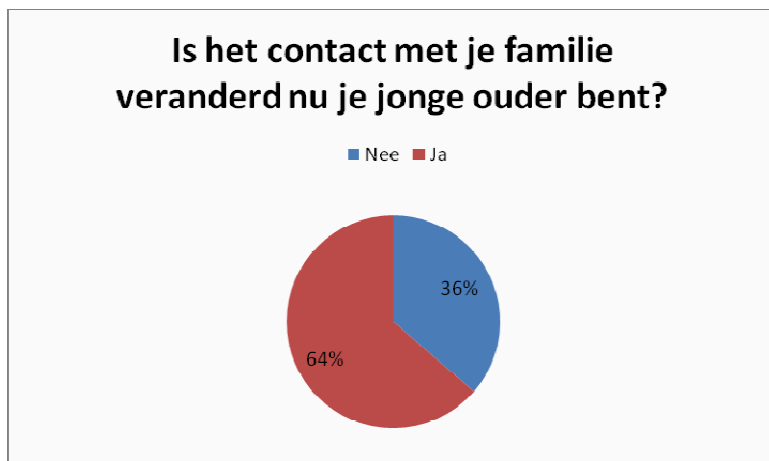

Vraag 4 : Contact familie

Van de elf jonge ouders zeggen er vier dat het contact met familie nog steeds hetzelfde is als voordat ze jonge ouder waren. De andere zeven jonge ouders geven aan dat er wel degelijk iets is veranderd in de onderlinge relatie.

Enkele uitspraken:

- 'Ze nemen me nu meer serieus en het contact is positiever omdat er over en weer meer vertrouwen is.'
- 'Twee familieleden hebben het contact met mij verbroken.'
- 'Het contact is beter in het belang van de kleine en ik geef sneller en beter mijn grenzen aan, durf eisen en verwachtingen te stellen aan anderen wat ook erg helpend is.'
- 'Ik kan beter omgaan met mijn moeder omdat we elkaar beter begrijpen.'
- 'Ik heb gebroken met mijn ouders.'
- 'Mijn vader is nu veel geïnteresseerder in mij nu ik een zoontje heb, voorheen keek hij nooit naar mij om.'

Vraag 5, 6 en 7: Contact Vrienden

Bijna alle jonge ouders hebben veranderingen doorgemaakt in het contact met vrienden, op één na. Bij die jonge ouder is het contact met vrienden hetzelfde gebleven. Van de overige tien zeggen er vijf dat zij vrienden zijn verloren omdat ze de situatie waarin de jonge ouder zich nu bevindt niet goed begrijpen. Drie jonge ouders geven aan het moeilijk te vinden sociale contacten te combineren met opvoeding, studie en werk. De overige twee veranderingen hebben niks te maken met het jonge ouderschap. Tevens vertellen enkele jonge ouders nieuwe vriendschappen op te hebben gebouwd met andere jonge ouders. Alle jonge ouders hebben minstens een keer per maand contact met vrienden, wat zowel via de mail of telefoon als door af te spreken plaats vindt. Enkele uitspraken:

- *'Veel vriendschappen heb ik zelf verbroken omdat ik de kleine een beter omgeving gun.'*
- *'Er zijn zelfs vriendschappen bijgekomen, met andere jonge ouders.'*

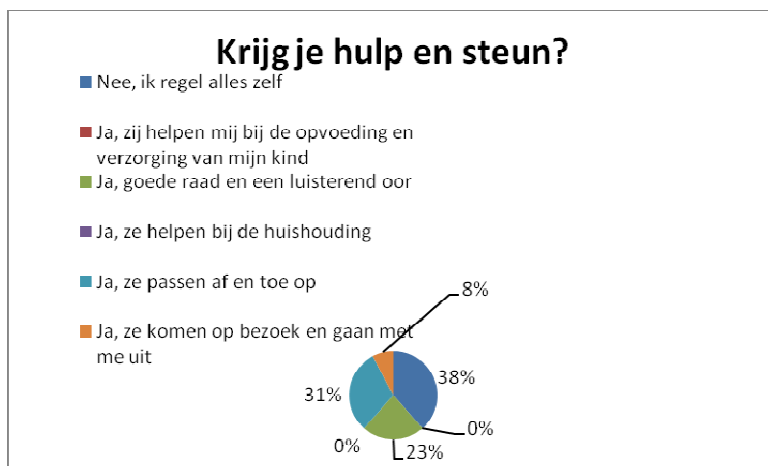

Vraag 8 en 9 : Hulp en steun

Vijf keer wordt aangegeven dat de jonge ouder zelf alles regelt, zonder hulp van familie en vrienden. Daarna wordt vier keer het oppassen genoemd. Drie keer wordt genoemd dat de jonge ouder voor emotionele steun, raad en advies bij familie en vrienden terecht kan en slechts een iemand noemt de gezelschap, het op bezoek gaan, als steun.

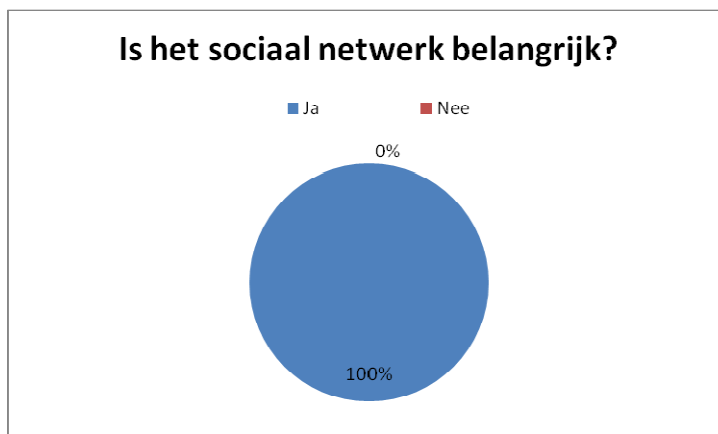
Van de vijf jonge ouders die alles zelf regelen zonder hulp van familie en vrienden, zijn er twee die dit als prettig ervaren. De andere drie jonge ouders zouden graag meer steun en hulp willen. De zeven jonge ouders die al hulp en steun ontvingen van ouders en vrienden geven aan hier tevreden mee te zijn. Enkele uitspraken:

- 'Ze hebben vaak geen tijd voor mij, dat zou ik wel meer willen.'
- 'Ik vind het belangrijk dat ik bij iemand terecht kan, iemand die trots op mij is.'
- 'Ik maak nu deel uit van een zelfstandig gezin, ik kan het zelf regelen zonder hulp van familie en/of vrienden.'
- 'Het zou fijn zijn als mijn ouders mijn zoontje eens kunnen overnemen, zodat ik weer op krachten kan komen, dat soort steun mis ik.'
- 'Ik ben blij met de steun van nieuwe vrienden uit de jonge moeder groep, zij begrijpen mij en hebben veel adviezen.'

Vraag 10 en 11 : Belang sociaal netwerk

100% ja. Alle jonge ouders geven aan het belangrijk te vinden en netwerk om zich heen te hebben. En ook iedereen geeft aan dat zijn/haar netwerk een rol speelt bij het oplossen van problemen. Dit door op iemand terug te kunnen vallen, iemand die advies geeft en iemand waarbij je je verhaal kwijt kunt.

Vraag 12 : Bijeenkomst met sociaal netwerk

Een jonge ouder vindt het een slecht idee, omdat ze haar vrienden daar niet voor wil vragen. Daar ziet zij haar vrienden niet voor, niet om problemen op te lossen. Tien jonge ouders zouden het een goed idee vinden om een Eigen-kracht conferentie te gaan gebruiken wanneer zij problemen hebben. Daarvan geven zes jonge aan ouders veel hulp van hun familie en vrienden te kunnen krijgen. De overige vier zouden het heel moeilijk vinden om hulp te vragen aan het netwerk.

Enkele uitspraken:

- 'Dat ga ik mijn vrienden echt niet vragen.'
- 'Ik vind het raar om hulp te vragen, ze zijn of met werk of studie bezig of wonen ergens anders, dus in hoeverre kan ik daar iets van verwachten?'
- 'Ik zou ze niet durven vragen om mijn problemen op te lossen.'

5.3 Uitkomsten interview Regiomanager Eigen-kracht

Sleutelfiguur: R. Boomsma regiomanager Eigen-kracht Friesland behandelt de aanvragen van Eigen-kracht conferenties in Friesland.

Een eigen-kracht conferentie is een middel dat burgers activeert een eigen plan te maken in situaties waar besluiten genomen moeten worden als er problemen zijn. De enige reden om geen EKC te kunnen houden, is als er helemaal geen netwerk is. In de praktijk blijken veel mensen wel over een netwerk te beschikken, ook al denken ze van niet. Belangrijke voordelen zijn: mensen houden zelf de regie, besluiten worden gedragen in eigen kring, verbinding en herstel wordt soms tot stand gebracht in relaties. Een ander aspect is dat taken worden verdeeld wat van belang is voor de belastbaarheid. Voor hulpverleners vraagt dit een omschakeling. Als hulpverlener draag je zelf geen oplossingen aan, maar laat je het gezin zelf oplossingen bedenken.

Richtje Boomsma wijst op een film over Eigen-kracht waarin het verhaal van een alleenstaande moeder, die de opvoeding niet meer aankan, wordt geschetst. Enkele uitspraken uit de film zijn:

'Hee, die doet een klein beetje en ik doe dan ook 'n klein beetje. En de ander deed dan ook 'n klein beetje en dan krijg je het effect van 'vele handen maken licht werk'. De specifieke belasting per persoon blijft klein. Maar voor mij gebeurde er heel veel.'

'Er waren mensen die vooral meegedacht hebben en ook als een soort steun erbij geweest zijn.'

Richtje vertelt dat voorafgaande aan conferenties een paar drempels overgegaan moeten worden. Je moet eigenlijk je schaamte voorbij. De alleen staande moeder geeft aan dat ook zij dit als een drempel heeft ervaren: *'Het feit dat je moet toegeven dat je 't niet meer kunt.'*

Het hele interview is te lezen in de bijlage.

5.4 Uitkomsten enquêtes medewerkers Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Sleutelfiguur: A. Kramer-Oostra, projectcoördinator Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Veel jonge ouders hebben een zeer beperkt netwerk. Het netwerk dat er is zou ingezet kunnen worden zodat de jonge ouders hier gebruik van kunnen maken voor lichte ondersteuning. Dit kan voorkomen dat een jonge ouder in de geïndiceerde zorg terecht komt. Ondersteuning vanuit eigen netwerk kan er tevens voor zorgen dat een jonge ouder niet te maken krijgt met een isolement.

Als het netwerk weet wie we zijn en wat het belang van het Ontmoetingscentrum kan zijn voor de jonge ouder zal het netwerk sneller inspringen in het leven van de jonge ouder zodat deze naar het Ontmoetingscentrum kan gaan. Ook kan het netwerk van een jonge ouder meekomen naar het Ontmoetingscentrum om de drempel van de jonge ouder lager te maken. Toch kan het netwerk meer ingezet zo worden om de jonge ouders daar waar nodig is te verstevigen. Al blijkt uit de praktijk dat niet iedereen het netwerk er bij wil betrekken.

Eigen-kracht kan een uitkomst zijn. Het is voor een jonge ouder gemakkelijker om aan oplossingen te werken binnen de eigen kring, vertrouwen in een eigen netwerk is sneller gelegd dan vertrouwen in hulpverlenende instanties. Daarnaast zal er meer (sociale)controle zijn wanneer het netwerk erbij betrokken is. De situatie is bekend bij het netwerk en deze houden (naar mijn verwachting) dan ook sneller in de gaten of er wel aan een situatie gewerkt gaat worden. Door middel van Eigen-kracht conferenties leert de jonge ouder gaan staan in eigen kracht en mogelijkheden zodat ze meer zelfredzaam worden.

Sleutelfiguur: G. Hoekstra

Het is van belang dat jonge ouders kunnen rekenen op steun vanuit het netwerk. Niet alleen op het gebied van oppas maar ook waar ze terecht kunnen voor al hun vragen en hun verhaal kwijt kunnen. Grietje is zelf bekend met Eigen-kracht en is van mening dat het echt kan helpen. Vaak hebben jonge ouders niet in de gaten, op welke mensen zij kunnen rekenen uit hun netwerk. Door middel van een conferentie wordt dit duidelijk.

Het is wel belangrijk dat wij als medewerkers weten wanneer Eigen-kracht gebruikt kan worden. Een training over eigen kracht, op welke manier een eigen kracht conferentie ingezet kan worden, zou handig zijn.

Sleutelfiguur: B. van Dalen

Als de jonge ouders een goed contact met hun familie hebben dan voelen ze zich op hun gemak en omdat ze hun familieleden persoonlijk goed kennen is het makkelijker om over dingen te praten. Het netwerk zou meer bij de ondersteuning betrokken kunnen worden. Wat je wel ziet is dat door activiteiten het netwerk van de jonge ouder wordt uitgebreid. Je ziet dat er jonge moeders zijn die door de activiteiten nieuwe vriendinnen hebben gemaakt en dat ze buiten het Ontmoetingscentrum om contact met elkaar onderhouden.

Eigen-kracht zou een goed middel kunnen zijn. Echter, dit hangt van de cliënt af. Er zijn cliënten die zelf goed weten wat er veranderd moet worden en hoe ze dit kunnen doen.

Deze soort cliënten zou je dit kunnen laten doen. Maar er is ook een groep cliënten, bijvoorbeeld met psychiatrische problemen of een verstandelijke handicap, die het niet zelf kunnen, voor deze groep zou ik het niet aanraden.

Sleutelfiguur: J. de Roos

Soms is het zo dat de ouders van de jonge ouders geen contact meer willen, omdat hun kind vader of moeder wordt. In zo'n situatie is het juist belangrijk dat een aanstaande vader of moeder steunt krijgt uit zijn of haar directe omgeving. Je leven wordt anders als je vader of moeder wordt en er moet veel geregeld worden. Ondersteuning in deze periode is daarom erg belangrijk. Er komt veel op je af.

Tijdens activiteiten op het Ontmoetingscentrum heerst er een prettige en gezellige sfeer. Vaak is het dan gemakkelijker om met elkaar contact te zoeken. Ik vind dit een goede manier. Ik heb gemerkt dat deze manier van netwerk verstevigen effect heeft. Er zijn jonge ouders die nieuwe vrienden hebben gemaakt.

Eigen-kracht laat de cliënt bewust nadenken doordat zelf een plan wordt bedacht en doelen worden geformuleerd en hoe hij of zij deze kan bereiken. Er wordt dan bewust over nagedacht en als het goed is staat de cliënt dan ook achter zijn eigen doel. Dit lijkt mij een gemakkelijker manier om tot resultaat te komen. De cliënt is zich bewust van het traject.

Sleutelfiguur: C. Woudstra

Het sociale netwerk is van groot belang voor de jonge ouders. Dit omdat jonge ouders en tiener en ouder zijn, wat een grote verandering in diegene zijn leven is. Veelal weten jonge ouders niet goed hoe ze alles moeten regelen. Het sociale netwerk zou hen hierin kunnen ondersteunen. Dit kan voorkomen dat de jonge ouder in een probleemsituatie terecht komt. Tijdens gesprekken met de jonge ouder wordt het sociale netwerk in kaart gebracht. Hierover wordt dus wel gesproken, maar tijdens activiteiten wordt hier niet specifiek aandacht aan besteedt.

Eigen-kracht conferenties kunnen van toegevoegde waarde zijn, juist omdat het Ontmoetingscentrum ook oplossingsgericht werkt en volgens mij sluit dat mooi aan op Eigen-Kracht conferenties. Wel is het is nodig dat er medewerkers getraind moeten zijn om Eigen-Kracht conferenties te kunnen geven en dat er ook financiële middelen nodig zijn om dit te kunnen waarmaken.

Sleutelfiguur: H. Veenstra

Een sociaal netwerk is belangrijk omdat de jonge ouders personen nodig hebben waar ze op terug kunnen vallen. Het Ontmoetingscentrum zou daar meer op in kunnen spelen, door meer het netwerk er bij te betrekken. Door middel van Eigen-kracht conferenties kan de cliënt een eigen plan opstellen wat misschien voor de cliënt dan gemakkelijker haalbaar is. Uiteindelijk zullen de jonge ouders zelfstandiger worden.

6. Analyse

Van belang is dat duidelijk wordt op welke wijze Eigen-kracht conferenties geïntegreerd kunnen worden binnen het Ontmoetingscentrum. Daarom heeft een analyse plaatsgevonden tussen de uitkomsten van de desk- en fieldresearch. Onderling zijn de uitkomsten met elkaar vergeleken. Onderstaand stuk maakt duidelijk op welke wijze Eigen-kracht aansluit bij de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum.

Eigen-kracht en het Ontmoetingscentrum

Binnen de organisatie staan de medewerkers over het algemeen positief tegenover het inzetten van Eigen-kracht. Er is ontevredenheid over het huidige systeem, over het inzetten van het netwerk. Dit zou meer kunnen gebeuren. Het belang van het sociaal netwerk wordt duidelijk aangegeven. Door middel van Eigen-kracht conferenties wil het Ontmoetingscentrum het netwerk om de jonge ouder heen vergroten en stimuleren om uiteindelijk de jonge ouder sterker te maken. De jonge ouder leert op eigen kracht te staan en mogelijkheden ontwikkelen zodat zij meer zelfredzaam worden. Het uiteindelijke plan dat wordt opgesteld zal makkelijker uitgevoerd kunnen worden omdat het binnen eigen kring is opgesteld. De sociale controle binnen de eigen kring zorgt voor een positieve uitwerking.

De theorieën van Eigen-kracht sluiten aan bij de gehanteerde methodiek binnen het Ontmoetingscentrum, en komen overeen met de visie en missie van het Ontmoetingscentrum. Door Eigen-kracht in te gaan zetten wordt gehandeld volgens de volgende uitgangspunten van het Ontmoetingscentrum: uitgaan van het positieve, uitgaan van krachten en deze benutten (oplossingsgericht werken). Ook de krachten van het systeem en sociaal netwerk worden op die manier gebruikt. Dit past weer bij het systeem gericht werken, dat als doel heeft: de zelfredzaamheid van de (aanstaande) jonge ouder, met behulp van de omgeving, te vergroten. Tevens komt Eigen-kracht overeen met een van de belangrijkste peilers van het Ontmoetingscentrum: *Empowerment*. Eigen-kracht is immers sterk in het krachtig maken van mensen. In dit geval de jonge ouders. De regie ligt in de jonge ouders hun eigen handen. Er wordt een beroep gedaan op hun competentie, draagkracht en hun eigen middelen. *Vrijheid, verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid* zijn hierbij belangrijke uitgangspunten. De deskundigheid van het gezin en de familie wordt erkend en gerespecteerd.

Medewerkers geven aan een training te willen hoe Eigen-kracht toe te passen is. Echter, eigen-kracht conferenties hoeven niet door de medewerkers zelf uitgevoerd te worden. Dit wordt door een onafhankelijke coördinator gedaan. Het Ontmoetingscentrum neemt contact op met de Eigen-kracht centrale en vanaf dat moment wordt samen gekeken wat een conferentie voor het desbetreffende gezin kan betekenen.

Uitvoering proef conferentie

Na het onderzoeken van de inzet van Eigen-kracht conferenties blijkt dat er een lange tijd over heen gaat voordat een Eigen-kracht conferentie succesvol is afgerond. De voorbereiding duurt gemiddeld een maand. Daarna vindt de conferentie plaats. Gemiddeld na drie maanden vindt een evaluatie plaats. Zodoende kan na ruim vier maanden, na de start, een evaluatie gehouden worden over de uitvoering van het gemaakte plan en de effecten.³⁶ Aangezien dit veel tijd in beslag neemt, is in overleg met de projectleider van het Ontmoetingscentrum besloten om dit onderdeel niet mee te nemen in dit onderzoeksverslag.

---

³⁶ Beek, F. van (2006). *Op de grens tussen bemoeizucht en zorg*. Voorhout: Stichting WESP Jeugdzorg

Om de Eigen-kracht conferenties toch onder de aandacht te brengen, bij hulpverlenende organisatie die te maken hebben met jonge ouders, zal er een symposium over Eigen-kracht georganiseerd worden. Dit sluit ook aan bij de behoefte van de medewerkers van het Ontmoetingscentrum om meer informatie, over de inzet van Eigen-kracht, te krijgen. Dit symposium wordt georganiseerd in samenwerking met de Friese regiomanager van Eigen-kracht.³⁷ Aan het symposium zullen professionals en toekomstige professionals deelnemen. Tijdens het symposium worden de deelnemers geïnformeerd over Eigen-kracht. Tevens wordt er een denkbare situatie uit het leven van een jonge ouder nagespeeld, waarna besproken zal worden hoe Eigen-kracht toe te passen is.

Met dit symposium zal bereikt worden dat de deelnemers bekend raken met Eigen-kracht en weten wanneer zij de conferenties in kunnen zetten in problematische situaties waarin jonge ouder zich kunnen bevinden. De vooraankondiging en het programma zijn opgenomen in de bijlage.

Jonge ouders over het sociaal netwerk

Uit de enquêtes van de jonge ouders blijkt dat de moeder en de partner de grootste bronnen van steun zijn geweest tijdens de zwangerschap, gevolgd door de broers en/of zussen van de jonge ouder. Vervolgens worden de vader van de jonge ouder, vrienden en schoonfamilie genoemd. Veel van de jonge ouders hebben een betere band gekregen, ouders zijn geïnteresseerder naar hen toe en willen in het belang van het kind meer contact. Toch zijn er ook nog enkele jonge ouders waarvan het contact met de familie en vrienden is verbroken tijdens de komst van een kind. Verschillende redenen liggen hier aan ten grondslag: het niet accepteren of het niet begrijpen van de situatie waarin de jonge ouder zich nu bevindt. Nog een opvallend punt uit de enquêtes is dat de jonge ouders ook nieuwe vriendschappen hebben opgebouwd nu ze jonge ouder zijn, voornamelijk met andere jonge ouders. Dit wordt als positief ervaren. Binnen het Ontmoetingscentrum zien de medewerkers dit ook gebeuren. Door lunchbijeenkomsten en activiteiten die worden georganiseerd leren jonge ouders nieuwe jonge ouders kennen waarmee een band opgebouwd wordt.

In de theorie kwam al naar voren dat het van groot belang is dat iemand een netwerk om zich heen heeft. Iedereen heeft behoefte aan sociale steun. Zo geven ook de jonge ouders aan. Zij hebben behoefte aan erkenning, complimenten, advies en een luisterend oor. Iemand waarbij ze terecht kunnen en iemand waarbij ze hun verhaal kwijt kunnen.

De jonge ouders vinden het prettig om met het sociaal netwerk problemen op te lossen. Een groot gedeelte van de jonge ouders zegt dat familieleden en vrienden meer betrokken zijn. Dit geeft aan dat familieleden bezig zijn met de toekomst van de jonge ouder en het kind. Zij zouden waarschijnlijk instemmen met een Eigen-kracht conferentie om eventuele problemen, zoals moeilijkheden tijdens het combineren van opvoeding, verzorging, school en werk, binnen het jonge ouder gezin op te lossen. Met Eigen-kracht kan het sociaal netwerk ingezet worden om de jonge ouder te ontlasten van zorgen. Op deze manier worden *sociale relaties bevorderd* en de *situatie van het kind van de jonge ouder verbeterd*. Hierdoor kan geïndiceerde hulp voorkomen worden. En dat is waar het Ontmoetingscentrum voor staat.

Echter, enkele jonge ouders zouden het moeilijk vinden om hulp te vragen. De een weet niet wat er te verwachten valt van het sociaal netwerk, weer een ander ziet familie en vrienden er niet voor aan om problemen op te lossen en ze daar mee lastig te vallen. Dit komt ook overeen met wat regiomanager R. Boomsma aangeeft, wat ook A. Kramer-Oostra merkt in

---

³⁷ Regiomanager van Friesland is R. Boomsma, tevens sleutelfiguur in dit onderzoek.

de praktijk en wat ook terug te lezen is in de literatuur. Het moeilijkst is om hulp te vragen binnen de eigen kring. Een gevoel van schaamte kan daarbij een grote rol spelen.

6.1 Deelconclusie

Medewerkers van het Ontmoetingscentrum staan positief tegenover het inzetten van Eigenkracht conferenties. Zij zien het belang van systeemgericht werken en willen door middel van de conferenties het systeem rondom de jonge ouder vergroten. Dit maakt de jonge ouder krachtig. Met de conferenties wordt aangesloten op de huidige methodiek. Er wordt daarbij uitgegaan van oplossingen en krachten van de jonge ouder. Tevens komt Eigenkracht overeen met een van de belangrijkste peilers van het Ontmoetingscentrum: *Empowerment*. Eigenkracht is immers sterk in het krachtig maken van mensen. De jonge ouder leert op eigen kracht te staan en mogelijkheden te ontwikkelen zodat zij meer zelfredzaam worden. Het uiteindelijke plan dat wordt opgesteld zal makkelijker uitgevoerd kunnen worden omdat het binnen eigen kring is opgesteld. De sociale controle binnen de eigen kring zorgt voor een positieve uitwerking.

De jonge ouders hebben behoefte aan erkenning, complimenten, advies en een luisterend oor. Iemand waarbij ze terecht kunnen en iemand waarbij ze hun verhaal kwijt kunnen. Een sociaal netwerk speelt dus een belangrijke rol. De jonge ouders geven aan het inzetten van Eigenkracht conferenties een goed idee te vinden, echter vinden zij het lastig om hulp aan de omgeving te vragen en te bedenken wie dan aanwezig zouden moeten zijn. Een groot gedeelte van de jonge ouders zegt dat familieleden en echte vrienden meer betrokken zijn nu ze een kindje hebben. Dit geeft aan dat familieleden bezig zijn met de toekomst van de jonge ouder en het kind. Zij zouden waarschijnlijk instemmen met een Eigenkracht conferentie.

7. Conclusies en aanbevelingen

Dit onderzoek werd opgebouwd rondom de vraagstelling:

‘Op welke methodische wijze kunnen Eigen-kracht conferenties, binnen het Ontmoetingscentrum ‘Jonge Ouders’, toegepast worden ten behoeve van sociale steun en betrokkenheid van de omgeving van de jonge ouders?’

Onderzocht is wat Eigen-kracht conferenties zijn, wanneer je dit in kunt zetten en wat de effecten en waarden zijn. Tevens is onderzocht wat het belang is van een sociaal netwerk en wat Eigen-kracht kan betekenen voor de steun en betrokkenheid van het sociaal netwerk. Daarnaast is gekeken naar hoe de jonge ouders hun eigen netwerk inzetten en wat de behoeften van de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' zijn op het gebied van systeemgericht werken. In dit hoofdstuk worden de antwoorden op micro-, meso- en macroniveau weergegeven.

7.1 Conclusie

Microniveau

Jonge ouders en sociaal netwerk

Sociale steun en betrokkenheid hebben te maken met de hoeveel tijd die besteed wordt aan het contact met elkaar. Het heeft te maken met de mate van interactie tussen de jonge ouder en zijn/haar omgeving. Duidelijk naar voren komt dat de jonge ouders het belangrijk vinden om een sociaal netwerk om zich heen te hebben. Dit is voor de jonge ouders erg belangrijk omdat zij én ouder zijn én soms nog studeren/werken. Hulp van het sociaal netwerk kan dan een uitkomst zijn. Het netwerk kan de jonge ouder helpen meer structuur in het leven te krijgen, en ondersteuning bieden bij taken om de jonge ouder te ontlasten. De jonge ouders geven aan dat zij iemand willen hebben waar zij terecht kunnen voor advies en praktische hulp, maar ook iemand die aangeeft trots op ze te zijn. De jonge ouder is dan beter in staat de rol als ouder op zich te nemen, omdat het zelfvertrouwen dan wordt vergroot.³⁸ Dit heeft weer als gevolg dat de jonge ouder minder snel in de hulpverlening terecht komt.

Een groot gedeelte van de jonge ouders geeft aan dat het contact met de familie is verbeterd. De familieleden en vrienden zijn geïnteresseerder en hebben behoefte aan een goed contact in het belang van het kind. De jonge ouders kunnen bij ze terecht voor emotionele ondersteuning, gezelschap en ook voor instrumentele steun in de vorm van oppassen. Dit geeft aan dat familieleden bezig zijn met de toekomst van de jonge ouder en het kind. Zij zouden waarschijnlijk instemmen met een Eigen-kracht conferentie om eventuele problemen binnen het jonge ouder gezin op te lossen, waardoor het contact onderling nog meer wordt versterkt en effectief wordt benut. Echter, enkele jonge ouders zouden het moeilijk vinden om hulp te vragen.

Mesoniveau

Ontmoetingscentrum en Eigen-kracht conferenties

---

³⁸ Ryck, L. de. (2008). *Een onderzoek naar: Sociale steun en sociale spanning bij tienermoeders en zwangere meisjes*. Gent

Het Ontmoetingscentrum wil jonge ouders een positief toekomstperspectief bieden en de kracht, zelfredzaamheid en ontwikkelingskansen van de jonge ouder en het kind vergroten. De basis van het Ontmoetingscentrum wordt gevormd door oplossingsgericht werken, systeem gericht werken en empowerment. Systeemgericht werken in combinatie met empowerment maakt de jonge ouder sterk. Oplossingen en eigen krachten van de jonge ouder staan centraal, waardoor deze in zichzelf gaat geloven. Het Ontmoetingscentrum zet, waar dat kan, de partner en vrienden van de jonge ouder in. Echter, om echt systeemgericht te gaan werken zien de medewerkers het belang van het betrekken van het gehele systeem en willen daarom door middel van de conferenties het systeem rondom de jonge ouder vergroten. Om eigen-krachten en mogelijkheden te ontwikkelen zodat de jonge ouder zelfredzaam wordt. Het uiteindelijke plan dat wordt opgesteld zal makkelijker uitgevoerd kunnen worden omdat het binnen eigen kring is opgesteld. De sociale controle binnen de eigen kring zorgt voor een positieve uitwerking.

Eigen-kracht is een besluitvormingsmodel dat gezinnen en families in staat stelt problemen zelf op te lossen door middel van een gezamenlijk opgesteld plan. De theorieën van Eigen-kracht sluiten aan bij de gehanteerde methodiek binnen het Ontmoetingscentrum, en komen overeen met de visie en missie van het Ontmoetingscentrum. Door Eigen-kracht in te gaan zetten wordt gehandeld volgens de volgende uitgangspunten van het Ontmoetingscentrum: uitgaan van het positieve, uitgaan van krachten en deze benutten (oplossingsgericht werken). Ook de krachten van het systeem en sociaal netwerk worden op die manier gebruikt. Dit past weer bij het systeem gericht werken, dat als doel heeft: de zelfredzaamheid van de (aanstaande) jonge ouder, met behulp van de omgeving, te vergroten. Tevens komt Eigen-kracht overeen met een van de belangrijkste peilers van het Ontmoetingscentrum: *Empowerment*. Eigen-kracht is immers sterk in het krachtig maken van mensen. In dit geval de jonge ouders. Er wordt een beroep gedaan op hun competentie, draagkracht en hun eigen middelen. De belangrijkste waarden zijn: vrijheid, verantwoordelijkheid, samenredzaamheid, empowerment, verbinding van sociale relaties en een verbetering van de situatie voor het kind.

Binnen het CJG Leeuwarden is er geld voor Eigen-kracht conferenties beschikbaar. Wanneer het Ontmoetingscentrum een gezin heeft wat voor een conferentie in aanmerking komt, dan kunnen zij het gezin aanmelden bij de Eigen-kracht centrale en budget krijgen bij het CJG. Via een coördinator van de Eigen-kracht centrale wordt een conferentie voorbereid en opgestart. Dit hoeven de medewerkers van het Ontmoetingscentrum niet te doen.

Macroniveau

Maatschappij en overheid

De Eigen-kracht conferentie sluit aan bij de huidige ontwikkeling in de maatschappij en de wens van de overheid meer vraaggericht te werken, waarbij de cliënt centraal staat. Het gezin staat bij een Eigen-kracht conferentie centraal. De verantwoordelijkheid wordt overgelaten aan het gezin, dat wordt gezien als bevoegd en beschikt over oplossingsgerichte competenties. Het gezin dat zelf oplossingen kan bedenken met daarbij een plan voor de toekomst. Burgers/gezinnen krijgen op deze manier meer inspraak in de hulpverlening. Er wordt hoor gegeven aan de wensen en behoeften van gezin. 'De stem' van het gezin wordt benut.

7.2 Aanbevelingen

Op basis van de voorgaande conclusies zijn de volgende aanbevelingen opgesteld, op micro-, meso- en macroniveau.

Microniveau

- Omdat de meeste jonge ouders het lastig vinden te zeggen wie er tot hun netwerk behoort en welke mensen zij bij een conferentie willen hebben, lijkt het van belang om te onderzoeken welke personen voor de jonge ouder belangrijk zijn. Raadzaam is om met de jonge ouder het netwerk in kaart te brengen, om duidelijk in beeld te krijgen wat voor rol het sociaal netwerk op dit moment in het leven van de jonge ouder speelt. Verwachtingen omtrent het sociale netwerk van de jonge ouders kunnen zo in kaart gebracht worden. Daar kan dan op ingespeeld worden om de Eigen-kracht conferenties nog beter in werking te kunnen zetten. Door met de jonge ouder het sociaal netwerk in kaart te brengen, door bijvoorbeeld een ecogram en daarbij vragen te stellen over de hoeveelheid en tevredenheid, kan duidelijk worden hoeveel steun de jonge ouder van zijn/haar netwerk op dat moment ervaart. Dit kan ook de empowerment van de jonge ouder vergroten. Jonge Ouders leren gebruik maken van hulpbronnen uit hun omgeving.

- Het ecogram heeft als doel het in kaart brengen van verschillende relaties van de jonge ouder en de inhoud en intensiteit van de deze relaties. Het geeft weer in welke situatie de jonge ouder zich bevindt.³⁹ (*De ecogram is opgenomen in de bijlage*)

- Een aanbeveling die los staat van Eigen-kracht conferenties maar wel gericht is op het systeemgericht werken en het gebruiken van krachten, is het inzetten van zogenaamde 'familiedagen'. In plaats van alleen de partner erbij te betrekken kunnen ook ouders, opa's, oma's, broertjes en zusjes betrokken worden bij de ondersteuning die wordt geboden op het Ontmoetingscentrum. Het Ontmoetingscentrum zou een ochtend of middag kunnen organiseren met activiteiten waarbij de familie van de jonge ouder wordt uitgenodigd en zij samen worden gebracht. Zo wordt het netwerk op een laagdrempelige manier gemotiveerd en betrokken bij de jonge ouder. De onderlinge relatie wordt op deze manier gestimuleerd.

Mesoniveau

- Belangrijk is om de deelnemers te informeren over de inhoud en werkwijze van Eigen-kracht conferenties. Daarbij is het van belang om een goede voorbereiding te treffen samen met het gezin. Zodat de drempel om familieleden en andere leden uit het netwerk te betrekken lager wordt.

- Kies een goed moment voor het inzetten van een Eigen-kracht conferentie. De jonge ouder en het gezin moet er aan toe zijn.

- Voor de medewerkers van het Ontmoetingscentrum is het belangrijk om contact te houden met de Eigen-kracht coördinator en gebruik te maken van elkaars kennis. Op deze wijze blijven de medewerkers en coördinator op de hoogte van de gemaakte plannen en kan expertise uit verschillende hoeken ingezet worden.

---

³⁹ Graff, N. (z.j.). *Algemene systeemtheorie*. Geraadpleegd op 16 maart, 2011, van http://nicholas-graff.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=11:algemene-systeemtheorie&catid=32:gescprekstechnieken&Itemid=11

- Na een Eigen-kracht conferentie wordt een follow-up/evaluatie gehouden. Dit vindt plaats drie maanden na de conferentie. Aangezien er onvoldoende tijd was om pilot te draaien, zijn er nog geen eindresultaten over een uitgevoerde Eigen-kracht conferentie binnen het Ontmoetingscentrum. Een aanbeveling is dan om volgend schooljaar een evaluatief onderzoek te gaan opzetten gericht op de gemaakte plannen tijdens een Eigen-kracht conferentie en de daarbij horende effecten.

Macroniveau

- Eigen-kracht conferenties zouden preventief ingezet moeten worden in elke hulpverleningsorganisatie. Wanneer gezinnen met een hulpverleningsvraag komen dan zullen hulpverleners direct moeten kijken hoe zij een Eigen-kracht conferentie in kunnen zetten, zodat er binnen het netwerk een plan kan worden gemaakt. Hulpvragers krijgen dan vanaf het begin een vraaggestuurde benadering. Wat zorgt voor een cliëntgerichte aanpak.

7.3 Discussie

Een eerste discussie punt is de uitvoering van een Eigen-kracht conferentie. Doordat er geen conferentie is uitgevoerd binnen het Ontmoetingscentrum is nog niet vast gesteld wat een Eigen-kracht conferentie daadwerkelijk voor de jonge ouders heeft kunnen betekenen. Hier valt dus niet met 100% te zeggen dat de conferentie een positieve uitwerking voor de jonge ouders zal hebben.

Een tweede discussie punt is de financiering. De Eigen-kracht conferenties kosten tussen €1900,- en € 4000,-.

Binnen het CJG Leeuwarden is er geld voor Eigen Kracht conferenties beschikbaar. Wanneer het Ontmoetingscentrum een gezin heeft wat voor een conferentie in aanmerking komt, dan kunnen zij budget krijgen bij het CJG. Maar het CJG heeft een beperkt budget. Wanneer dit budget op is, zal de conferentie op een andere wijze gefinancierd moeten worden. Dit kan een effectieve invoering belemmeren.

Een derde discussie punt is de rol die hulpverleners krijgen. Bij sommige jonge ouders zijn al hulpverleners betrokken. Zij zullen dan ook bij de Eigen-kracht conferentie aanwezig zijn en hun rol aan moeten passen. Zij zullen de regie uit handen moeten geven en het gemaakte plan van de jonge ouders moeten ondersteunen. Dit kan een belemmering zijn aangezien hulpverleners tot nu toe gewend zijn zelf een oplossing voor het probleem te verzinnen.

Een vierde discussie punt is de deelname van de familie en het netwerk. De deelname aan een conferentie is niet verplicht, dit blijft vrijwillig. Het kan enige weerstand oproepen, aangezien families niet gewend zijn om binnen eigen kring oplossingen te bedenken. Het kan dus enige tijd kosten om leden bij elkaar te krijgen.

7.4 Eigen visie

Met de invoering van Eigen-kracht conferenties wordt aangesloten bij de krachten van de mens. Er wordt niet gekeken naar wat men niet kan, maar juist naar de krachten en mogelijkheden. Er wordt uitgegaan van het positieve. Dat is een mooi aspect. Vaak worden de jonge ouders, met name de tienermoeders, als negatief bestempeld. Er wordt verwacht dat zij het zelf niet kunnen. Door juist een beroep te doen op de krachten van het jonge ouder gezin en het netwerk, zal blijken dat zij tot veel meer in staat zijn dan wordt gedacht. Het gezin en het netwerk denkt aan dingen en oplossingen waaraan een professional nooit

aan zou denken. Door de regie terug te geven aan gezinnen, worden zij juist gestimuleerd om te werken aan een positieve toekomst. Het plan dat gemaakt wordt met Eigen-kracht wordt door vele handen gedragen, dit maakt dat het tot een positief resultaat wordt gebracht.

Het liefst zou ik zien dat Eigen-kracht een vast besluitvormingsmodel wordt binnen elke vorm van hulpverlening. Naar mijn mening zullen gezinnen minder snel in de hulpverlening terecht komen. De zelfredzaamheid en zelfzorg van een systeem wordt gestimuleerd en vergroot. Dit model geeft een stem aan alle burgers!

8. Literatuurlijst

- Bartelink, C. (2010). *Eigen kracht - conferentie*. Geraadpleegd op 9 februari 2011, van <http://www.nji.nl/DossierDownloads/EIGENKRACHTCONFERENCE.PDF>
- Beek, F. van (2006). *Op de grens tussen bemoeizucht en zorg*. Voorhout: Stichting WESP Jeugdzorg.
- Dijkstra, S. (2003). Van je familie moet je het hebben. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 58, 603-607.
- Eigen kracht centrale. (z.j.). *In welke situatie*. Geraadpleegd op 1 maart, 2011, van <http://www.eigen-kracht.nl/inhoud/in-welke-situaties>
- Eigen kracht centrale. (z.j.). *Dichtbij professionals*. Geraadpleegd op 16 maart, 2011, van <http://www.eigen-kracht.nl/nl/inhoud/dichtbij-professionals>
- Eigen kracht Centrale, (z.j.). *Informatie over Eigen-kracht conferenties: Samen een plan maken.. samen beslissen*. Folder van de Eigen Kracht Centrale. Zwolle: EKC.
- Expertisecentrum mantelzorg (z.j.). *Ecogram maken*. Geraadpleegd op 26 april, 2011, van http://www.expertisecentrummantelzorg.nl/Site_EM/docs/impulspakket/Een_ecogram_maken.pdf
- Flyer Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'.
- Geertsma, M. (2010). *De LSI Methode binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'*. Leeuwarden.
- Goorhuis, M. & Pagée, R. van (2009). *Jaarverslag 2009: Eigen Kracht Centrale*. Zwolle
- Graff, N. (z.j.). *Algemene systeemtheorie*. Geraadpleegd op 16 maart, 2011, van http://nicholas-graff.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=11:algemene-systeemtheorie&catid=32:gescprekstechnieken&Itemid=11
- Hoekstra-Veenstra, E. (2010). *Samenwerken*. Geraadpleegd op 6 april, 2011, van <http://ehvrap.active24blog.com/category/Gedichten/>
- Kramer-Oostra, A. (2008). *Werkplan leerbedrijf gezinsondersteuning*. Leeuwarden.
- Kramer-Oostra, A. & Smit, I. (2010). Intern document: *PR materiaal voor professionals*. Leeuwarden
- Kramer-Oostra, A. (2010). *Projectplan Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'*. Leeuwarden.
- Lieshout, J. van & Pagée, R. van (2005). *Eigen Kracht: De slijtbaarheid van zelfbeschikking*. Houten.

- Migchelbrink, F., (2008). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*, 13e dr. Amsterdam: SWP.
- Nabuurs, Marius. (2007). *Basisboek systeemgericht werken*. Baarn.
- Nederlands jeugd instituut. (z.j.). *Kennis over Jeugd en gezin: Landelijk beleid*. Geraadpleegd op 12 januari, 2011, van <http://www.nji.nl/eCache/DEF/35/251.html>
- Pagée, R. van (2008) Burgers en familie aan de regieknoppen bij de hulp. *Sozio*, 84, 28-33.
- Pagée, R. van (2001). *De shift van hulpverlening naar dienstverlening*. Geraadpleegd op 1 maart, 2011, van <https://medewerkers.eigenkracht.nl/system/files/De+shift+van+hulpverlening+naar+dienstverlening+.pdf>
- Pagée, R. van (2006). Versterking van burgerschap: Eigen Kracht Conferenties geven gezinnen de regie terug. *Maatwerk*, 07, 15-17.
- Riet, N. van. (2006). *Mensen helpen tot hun recht te komen*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.
- Ryck, L. de. (2008). *Een onderzoek naar: Sociale steun en sociale spanning bij tienermoeders en zwangere meisjes*. Gent.
- Savelkoul, M, & Van Sonderen FLP. (versie 4.2, december 2010). *Wat is sociale steun?* Geraadpleegd op 12 januari, 2011, van <http://www.nationaalkompas.nl>
- Schildershoek, de. (z.j.). *Belevingsgerichte zorg*. Geraadpleegd op 19 januari, 2011 van <http://www.schildershoek.nl/belevingsgerichtezorg.htm>
- Schlundt-Bodien, G. (2009). *Wat is oplossingsgericht werken?* 12 januari, 2011, van: <http://oplossingsgerichtwerken.blogspot.com/2009/03/wat-is-oplossingsgericht-werken.html>
- Visser, K. (z.j.). *Eigen-kracht conferentie: een literatuurstudie*. Geraadpleegd op 12 januari, 2011, van <https://medewerkers.eigenkracht.nl/system/files/EKC+een+literatuurstudie.pdf>
- Weeda-Hageman, J. (2004). *Wat is de kracht van Eigen Kracht?: werkwijze, resultaten en waarden van een nieuw concept van zorg in Nederland*. Leiden: Universiteit voor Humanistiek.
- Werd, D. (2008). *Hoe doe jij dat? Nou gewoon...! : Methodiekbeschrijving voor het werken met jonge moeders*. Leeuwarden: Stichting Ambulante Fiom.
- Wijnen-Lunenburg, P. e.a. (2008). *De familie aan zet: De uitkomsten van van Eigen kracht-conferenties in de jeugdbescherming met betrekking tot veiligheid, sociale cohesie en regie*. Amsterdam.

Bijlagen

Bijlage 1
Enquête Jonge Ouders

Vraag 1 - Waar woon je op dit moment?

- Bij mijn ouder(s)
- Ik heb alleen in mijn eigen huisje
- Ik woon samen met mijn partner
- Ik woon bij mijn opa en/of oma
- Anders, namelijk:

Vraag 2 - Met wie voed jij je kind op?

- Ik voed mijn kind alleen op
- Samen met de vader van mijn kind
- Samen met mijn ouders
- Anders, namelijk:

Vraag 3 - Wie helpt/heeft jouw/geholpen tijdens de zwangerschap en na de bevalling?
Je mag bij deze vraag meerdere antwoorden aankruisen.

- Mijn moeder
- Mijn vader
- Broer/zus
- De vader van het kind
- Mijn (nieuwe) partner
- Mijn vrienden/vriendinnen
- Mijn opa en/of oma
- Anders, namelijk:

Vraag 4 - Is het contact met je familie veranderd nu je jonge ouder bent?

- Nee, het contact is nog steeds hetzelfde dan toen ik nog geen jonge ouder was.
  - Zo ja: Hoe is het veranderd?
-
-

Vraag 5 - Is het contact met je vrienden veranderd nu je jonge ouder bent?

- Nee, ik heb nog evenveel contact met mijn vrienden
- Ja, ik zie ze nu minder, omdat het afspreken met vrienden moeilijk is te combineren met de opvoeding en verzorging van mijn kind en andere verantwoordelijkheden
- Ja, veel vrienden zijn geen vrienden meer van me omdat ze mijn situatie niet goed begrijpen
- Ja, maar dit heeft niets te maken met dat ik nu jonge ouder ben

Vraag 6 - Hoeveel contact heb je nu met je vrienden?

- Meerdere keren in een week
- 1x per week
- 2x per maand
- 1x per maand
- Minder dan 1x per maand

Vraag 7 - Op welke manier heb je contact?

- Via telefoon of computer
- Door af te spreken met elkaar

Vraag 8 - Krijg je hulp en steun van je familie en vrienden?

Je mag bij deze vraag meerdere antwoorden aankruisen.

- Nee, ik regel alles zelf
- Ja, zij helpen mij bij de opvoeding en verzorging van mijn kind
- Ja, ik kan bij ze terecht voor goede raad en een luisterend oor
- Ja, ze helpen mij bij het boodschappen doen, brengen me ergens naar toe en/of helpen mij bij het huishouden
- Ja, ze passen af en toe op mijn kind
- Ja, ze komen en af en toe op bezoek en gaan soms met me uit

Vraag 9 - Ben je tevreden met de hoeveelheid steun van je familie en vrienden?

- Ja. Waarom?
- Nee. Waarom niet?

Vraag 10 - Is het sociaal netwerk belangrijk voor je?

- Ja. Waarom?
- Nee. Waarom niet?

Vraag 11 - Denk je dat je sociaal netwerk jou kan helpen bij problemen en moeilijkheden?

- Ja. Waarom?
- Nee. Waarom niet?

Vraag 12 - Wat zou je er van vinden om je familie en vrienden te vragen om bij elkaar te komen om een plan met oplossingen op te stellen voor problemen, voordat hulpverlening wordt in geschakeld?

- Een goed idee, familie en vrienden kunnen veel voor mij doen
- Een goed idee, maar ik zou het moeilijk vinden om hulp te vragen
- Een slecht idee. Waarom?

Bedankt voor je medewerking!

Bijlage 2

Interview Medewerkers Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Met dit interview wil ik op de volgende vragen antwoord krijgen:

- Wat zijn de verwachtingen van het Ontmoetingscentrum ten behoeve van Eigen kracht?
- Wat hebben de werknemers binnen het Ontmoetingscentrum nodig om Eigenkracht conferenties toe te passen?

1. Wat is volgens u het belang van een sociaal netwerk voor de jonge ouders?
Waarom?
2. Kunt u omschrijven op welke wijze er binnen het Ontmoetingscentrum wordt gewerkt met het sociaal netwerk van de jonge ouder die het Ontmoetingscentrum bezoekt?
3. Bent u daarover tevreden?
Zo ja, wat zijn de sterke punten?
Zo nee, wat zou anders kunnen?

Komende vragen worden afgenomen na het lezen van de theorie over Eigenkracht conferenties.

4. Bij een Eigenkracht conferentie wordt door de deelnemer (cliënt) een eigen plan, met bijbehorende doelen en oplossingen geformuleerd. Hoe kijkt u daar tegen aan?
5. Wat is volgens u de waarde van deze methode voor het Ontmoetingscentrum, gericht op de jonge ouder en zijn/haar sociale netwerk?
6. Wat is er volgens u nodig om deze methode in te kunnen zetten (denk hierbij aan tijd, financiën, inzet medewerkers)?
7. Welke informatie/adviezen heeft u (nog) nodig om deze methode in te kunnen zetten?
8. Heeft u nog tips voor het onderzoek naar Eigenkracht conferenties?

Bedankt voor uw tijd en medewerking!

*Nynke Laagland
Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'*

Bijlage 3

Interview Regiomanager R. Boomsma

Met dit interview wil ik informatie krijgen over de volgende onderwerpen:

1. Wat is Eigen-kracht
2. Wanneer kan het ingezet worden
3. Hoe verloopt de uitvoering
4. Wat zijn positieve effecten, gekeken naar het sociaal netwerk

Richtje Boomsma is regiomanager in Friesland. Zij behandelt de aanvragen van Eigen-kracht conferenties in Friesland. Zij coach coördinatoren in het uitvoeren van Eigen-kracht conferenties en tevens houdt ze contact met professionals en hulpverleners.

Voorafgaand aan het interview heb ik een aantal aandachtspunten opgeschreven: Eigen-kracht conferenties, sociaal netwerk en waarden en effecten van Eigen-kracht. Dit halfgestandaardiseerde interview is afgenomen met Richtje Boomsma vanwege haar deskundigheid en kennis op het gebied van Eigen-kracht.

Eigen Kracht

EKC is een goed middel om burgers te activeren op het maken van een eigen plan, het nemen van eigen verantwoordelijkheid en de samenwerking met het netwerk en de hulpverlening te versterken. In de situaties waar besluiten genomen moeten worden als er problemen zijn, kan het inzetten van een EKC een effectief middel zijn. Het is niet afhankelijk van de problematiek of doelgroep, van belang is dat er een plan gemaakt moet worden.

Er vinden ongeveer 25 conferenties per jaar plaats, waarvan de meesten door werkers van Bureau Jeugdzorg aangekaart worden. De bedoeling is dat EKC's meer preventief ingezet gaan worden, bijv. bij de Centra voor Jeugd en Gezin.

Waarden

Een belangrijk voordeel is dat mensen zelf de regie houden over de problemen, maar ook over de oplossingen. Als de besluiten in eigen kring genomen zijn, worden ze ook gedragen. Het kan de nodige weerstand voorkomen en werkt door op de langere termijn. In de praktijk blijken veel voordelen te zitten in het verbeteren van samenwerking en herstel van relaties.

Eigenlijk is een EKC een middel welke ingezet wordt bij mensen die het moeilijk vinden hun netwerk helemaal op eigen kracht te activeren. Mensen moeten het ook willen of het als een kans zien. Het is dus nodig dat mensen gaan geloven in hun eigen kracht. De enige reden om geen EKC te kunnen houden, is als er helemaal geen netwerk is. In de praktijk blijken veel mensen wel over een netwerk te beschikken, ook al denken ze van niet.

Sociaal netwerk

Ondanks dat het regelmatig voorkomt dat er conflicten zijn in de familie, wordt er verbinding en soms herstel tot stand gebracht in de relaties. Dit heeft een positieve uitwerking. Een ander aspect is dat taken verdeeld worden, wat van belang is voor de belastbaarheid. Men kent elkaar nu en dus zal de ander sneller benaderd worden. Plannen worden gezamenlijk gedragen en mensen in de kring kunnen elkaar daarop aanspreken.

Effecten

In veel gevallen is het plan wat gemaakt wordt effectief, wordt het grotendeels uitgevoerd en bijgesteld waar nodig. Het plan is zelf bedacht binnen het netwerk, iedereen staat erachter. Het netwerk werkt samen naar het zelfde doel: een positieve toekomst. Uit onderzoek blijkt dat plannen ook op langere termijn een effectieve uitwerking hebben.

Richtje vindt EKC een hele goede methode om tot besluitvorming te komen. Doordat er vanaf de start onderzoek naar is gedaan, is EKC bewezen effectief.

Richtje Boomsma wijst op een film over Eigen-kracht waarin het verhaal van een alleenstaande moeder, die de opvoeding niet meer aankan, wordt geschetst. In de film blikt de moeder terug op wat de conferentie voor haar heeft betekend. Enkele uitspraken uit de film zijn:

'Hee, die doet een klein beetje en ik doe dan ook 'n klein beetje. En de ander deed dan ook 'n klein beetje en dan krijg je het effect van 'vele handen maken licht werk'. De specifieke belasting per persoon blijft klein. Maar voor mij gebeurde er heel veel.'

'Er waren mensen die vooral meegedacht hebben en ook als een soort steun erbij geweest zijn.'

Richtje vertelt dat voorafgaande een conferenties een paar drempels overgegaan moeten worden. Je moet eigenlijk je schaamte voorbij. De alleen staande moeder geeft ook aan dat ook zij dit als een drempel heeft ervaren: *'Het feit dat je moet toegeven dat je 't niet meer kunt.'*

Hulpverleners

Het werken met Eigen-kracht is een andere insteek van hulpverleners. Als hulpverlener draag je zelf geen oplossingen aan, maar laat je de groep zelf oplossingen bedenken. Voor a.s. hulpverleners is het van belang om deze manier van werken eigen te maken. Het blijkt dat ervaren hulpverleners het moeilijk vinden om deze omslag in denken te maken, namelijk dat je mensen eerst zelf een plan laat maken, voordat de hulpverlening een plan maakt of actief aan de slag gaat. Het zou het dan ook een vast onderdeel van hulpverlenende opleidingen moeten zijn.

Bijlage 4 Ecogram

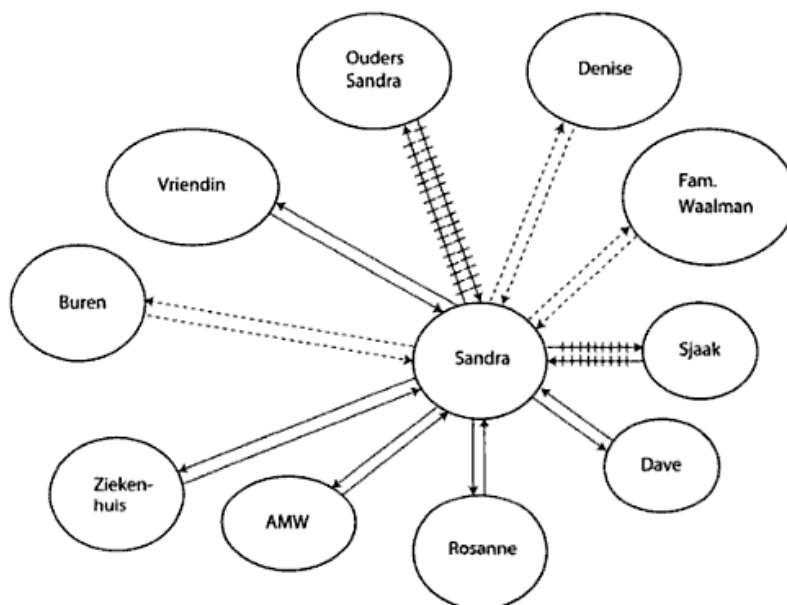
Om een goed beeld te krijgen op het sociale netwerk van een hulpvrager kan aan de hulpvrager gevraagd worden een ecogram te maken. Een onderdeel van empowerment is dat mensen gebruik leren maken van hulpbronnen in hun omgeving. Het blijkt vaak dat zij niet weten wie zij zouden kunnen aanspreken, afgezien van de (gerechtvaardigde) aarzeling om mensen in hun directe omgeving te belasten met hun probleem. Daarom is het nuttig een overzicht te hebben van de directe en wat wijdere omgeving van de hulpvrager(s) om na te gaan wie een aandeel in de probleemoplossing zouden kunnen hebben.

Het ecogram is een soort plattegrond waarin alle mogelijke mensen en instituties in beeld gebracht worden die een rol zouden kunnen spelen bij de oplossing van problemen of vragen. De verbindingen én de kwaliteit ervan worden in beeld gebracht, de conflictpunten, de te bouwen bruggen, de te zoeken en ontwikkelen hulpbronnen.

Instructies voor het gebruik van het ecogram

- 1 Het gezin of de persoon wordt door de hulpvrager in een groot cirkel midden op het papier getekend.
- 2 De verbindingen tussen het gezin en de verschillende onderdelen in de leefomgeving van het gezin worden in afzonderlijke cirkels om het gezin of de persoon in beeld gebracht.
- 3 Deze verbindingen worden aangegeven door lijnen:
  - een onderbroken lijn betekent: belangrijk of sterk
  - een stippellijn betekent: vaag of onbetekenend
  - dwarsstreepjes op een lijn betekent: stress of conflict in de relatie
  - pijltjes aan de lijnen geven aan welke kant de stroom van hulp, energie of interesse heen gaat.

Een voorbeeld ecogram

Bron: Riet, N. van. (2006). *Mensen helpen tot hun recht te komen*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Voorbeeldvragen bij het maken van een ecogram

- Met wie praat je als je het moeilijk hebt?
- Welke rol speelt deze persoon in jouw leven?
- Met wie heb je telefoongesprekken?
- Met wie spreek je weleens wat af?

- Hoe is het contact met familieleden?
- Van wie krijg je bezoek?
- Bij wie ga je wel eens op bezoek?
- Heb je ook contact via de sociale media (hyves, msn, mail etc.)? En met wie is dat?
- Ga je wel eens uit logeren en bij wie?
- Heb je de afgelopen tijd aan iemand iets uitgeleend of heb jij van iemand iets geleend?
- Wie komt er op jouw verjaardag / bij wie ga jij op verjaardag?
- Zijn er personen die voor jouw belangrijk zijn, maar nog niet zijn genoemd?

Expertisecentrum mantelzorg (z.j.). *Ecogram maken*. Geraadpleegd op 26 april, 2011, van http://www.expertisecentrummantelzorg.nl/Site_EM/docs/impulspakket/Een_ecogram_maken.pdf

Bijlage 5
Voor aankondiging en programma symposium Eigen-kracht

Voor aankondiging

Het Ontmoetingscentrum gaat een symposium over Eigen Kracht-conferenties organiseren voor professionals en semiprofessionals.

Het symposium zal plaats vinden op donderdag 9 juni 2011, van 13.30 – 17.00 uur. De locatie is in het stiltecentrum van Stenden hogeschool te Leeuwarden.

Samen met de afdeling SPH van Stenden hogeschool Leeuwarden organiseert het Ontmoetingscentrum een symposium over Eigen Kracht. Eigen Kracht wordt ingezet bij mensen die het even niet meer alleen kunnen. Sommige gebeurtenissen in het dagelijkse leven zijn zo overweldigend, ingewikkeld of onoverzichtelijk dat hulp wenselijk is. Hoe regel je die? En hoe kun je zeggenschap en regie houden over de aanpak? Ook jonge ouders komen af en toe in dit soort situaties terecht. De Eigen Kracht-conferentie biedt in dit soort gevallen uitkomst. Tijdens een Eigen Kracht-conferentie maak je samen met familie en bekenden een plan voor de toekomst.

Komt in u in uw werk met jonge ouders ook situaties tegen waarin een Eigen Kracht-conferentie wellicht een uitkomst is? Of wilt u meer weten over de Eigen Kracht-conferenties? Kom dan naar het symposium Eigen Kracht op 9 juni 2011.

Zo spoedig mogelijk ontvangt u de definitieve uitnodiging. Wij zouden het op prijs stellen als u de datum alvast reserveert in uw agenda.

Met vriendelijke groet,

Het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Namens,

Anneke Kramer-Oostra
Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'
Marowijnestraat 8° 8931 BT Leeuwarden

Tel : *058-2803291*
Mob : *06-15319668*
E-mail : *anneke.kramer-oostra@stenden.com*
Hyves : *<http://jongeouder.hyves.nl>*
Site : *www.ontmoetingscentrumjongeouders.nl*

Programma symposium:

- 13:30 tot 13:45 → Inloop
- 13:45 tot 15:00 → Korte inleiding Eigen Kracht, opgevolgd door praktijkervaringen (vervolgens een film)
- 15:00 tot 15:15 → Pauze
- 15:15 tot 16:00 → Introductie middagprogramma door Klassekunst. Aan de hand van een praktijksituatie, gespeeld door Klassekunst, wordt een casus behandeld en discussies gevoerd over hoe eigen kracht daarop ingezet kan worden. Het is de bedoeling dat de zaal, professionals en studenten, gemengd een casus gaan behandelen

- 16:00 tot 16:45 → Vragen van deelnemers + eventueel een deskundige
- 16:45 tot 17:00 → Afsluiting met een hapje en een drankje

Opgave

U kunt zich opgeven via de mail: ontmoetingscentrumjongeouders@gmail.com. De uiterlijke opgave datum is 24 mei 2011.